



09 ноябрь 2023 ел

№ 210

Татарстан Республикасы  
Чирмешән муниципаль районы Советы  
**КАРАРЫ**

Татарстан Республикасы  
Чирмешән муниципаль районының  
«Ульяновка авыл жирлеген»  
муниципаль берәмлегенен  
жирдән файдалану һәм төзелеш  
кагыйдәләрен раслау турында

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 30, 31, 32 статьяларына, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәге № 131-ФЗ Федераль законына, Татарстан Республикасы «Чирмешән муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставына ярашлы рәвештә, Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Советы **КАРАР КЫЛДЫ:**

1. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының «Ульяновка авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенен жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен кушымта нигезендә расларга.

2. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Башкарма комитетының инфраструктура үсеше бүлегенә элге карарны раслау көненнән биш көн эчендә территориаль планлаштыруның федераль дәүләт мәгълүмат системасында урнаштырырга.

3. Әлге карарны Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында бастырып чыгарырга ([pravo.tatarstan.ru](http://pravo.tatarstan.ru)) һәм Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының рәсми сайтында Интернет мәгълүмати-телекоммуникация челтәрендә урнаштырырга.

4. Әлге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Чирмешән муниципаль районы Советының торак-коммуналь хужалык, төзелеш, жир төзелеше, авыл хужалыгы буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

Чирмешән муниципаль районы Башлыгы,  
Татарстан Республикасы Чирмешән  
муниципаль районы Советы рәисе

Р.Т. Айбатов

Татарстан Республикасы  
Чирмешән муниципаль районы  
Советының 2023 елның  
09 ноябрәндәге №210 карарына  
кушымта

## **ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШ КАГЫЙДӘЛӘРЕ**

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ  
ЧИРМЕШӘН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ  
«УЛЬЯНОВКА АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ»  
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ

1 Том

ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШ КАГЫЙДӘЛӘРЕНӘ  
ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ ҺӘМ КУЛЛАНУ ТӘРТИБЕ

2023 ел

## ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШ КАГЫЙДӘЛӘРЕ ДОКУМЕНТЛАРЫ СОСТАВЫ

Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Ульяновка авыл жирлегендә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре (алга таба – Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре) документлары составына керә:

1. Түбәндәге составта текст өлеше:

- Кереш;

- 1 нче Том. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү һәм куллану тәртибе;

- 2 нче Том. Шәһәр төзелеше зоналаштыру карталары. Шәһәр төзелеше регламентлары.

2. Түбәндәге составта график өлеше:

- Шәһәр төзелеше зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар,

- Шәһәр төзелеше зоналаштыру картасы. Территорияне куллануның махсус шартлары булган зоналар.

3. Кушымта:

- Территориаль зоналар чикләре турында мәгълүматлар.

## ЭЧТЭЛЕК

- КЕРЕШ ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- I ӨЛӨШ. ЖИРДӨН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛӨШ КАГЫЙДӨЛӨРӨН КУЛЛАНУ ТӨРТИБЕ, ЖИРДӨН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛӨШ КАГЫЙДӨЛӨРӨНӨ ҮЗГӘРЕШЛӨР КЕРТҮ ТӨРТИБЕ ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- I БҮЛЕК. Гомуми нигезлэмэлэр ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1 статья. Жирдөн файдалану һәм төзелеш кагыйдэләре, аларны керту нигезләре, билгеләү һәм аларның составы ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2 статья. Жирдөн файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем файдалана алырлык булуы..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 3 статья. Жирдөн файдалану һәм төзелеш кагыйдэләре үз көченә керүе**Ошибка! Закладка не определена.**
- 4 статья. Жирдөн файдалану һәм төзелеш кагыйдэләрен бозган өчен җаваплылык**Ошибка! Закладка не определена.**
- II БҮЛЕК. Жирле үзидарэ органнары жирдөн файдалануны һәм төзелешне жайга салу турында нигезлэмэлэр..... 8
- 5 статья. Жирле үзидарэ органнары вәкаләтләре ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 6 статья. Жирдөн файдалану һәм төзелеш кагыйдэләре проектын эзерләү буенча комиссия ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 7 статья. Элек барлыкка килгән хокукларга кагылышлы гомуми нигезлэмэлэр .. **Ошибка! Закладка не определена.**
- 8 статья. Территориаль зоналар ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 9 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- III БҮЛЕК. Физик һәм юридик затларның жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү турында нигезлэмэлэр**Ошибка! Закладка не определена.**
- 10 статья. Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү тәртибе ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 11 статья. Жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объектын шартлы рәвештә файдалануга рөхсәт бирү тәртибе..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 12 статья. Рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуга рөхсәт бирү тәртибе ... **Ошибка! Закладка не определена.**
- IV БҮЛЕК. Территорияне планлаштыру буенча документлар эзерләү турында нигезлэмэлэр ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 13 статья. Территорияне планлаштыру буенча документларга гомуми таләпләр.... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 14 статья. Территорияне планлаштыру буенча документлар төрләре **Ошибка! Закладка не определена.**
- V БҮЛЕК. Жирдөн файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышулары яки ачык тыңлаулар үткәру турында нигезлэмэлэр ..... 18
- 15 статья. Жирдөн файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышуларын яки жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм үткәру буенча гомуми нигезлэмэлэр .. **Ошибка! Закладка не определена.**
- 16 статья. файдалану һәм төзелеш кагыйдэләре проекты, жирдөн файдалану һәм төзелеш кагыйдэләренә үзгәрешләр керту проектлары буенча жәмәгать фикер алышуларын яки ачык тыңлауларны үткәру үзенчәлекләре ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 17 статья. Жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объектын шартлы рәвештә файдалануга рөхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгать фикер алышулары яки ачык тыңлаулар ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 18 статья. Рөхсәт ителгән төзелешнең чик параметрларыннан тайпылуга рөхсәт бирү, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү мәсьәләсе буенча жәмәгать фикер алышулары яки ачык тыңлаулар..... **Ошибка! Закладка не определена.**

VI БҮЛЕК. Жирдэн файдалану һәм төзелеш кагыйдэләренә үзгәрешләр кертү турында нигезләмәләр..... **Ошибка! Закладка не определена.**

19 статья. Жирдэн файдалану һәм төзелеш кагыйдэләренә үзгәрешләр кертү тәртибе**Ошибка! Закладка не определена.**

VII БҮЛЕК. Жирдэн файдалану һәм төзелешнең башка мәсьәләләрен көйләү турында нигезләмәләр..... **Ошибка! Закладка не определена.**

20 статья. Территориаль зоналар чикләре турында мәгълүматларны Күчәмсез милекнең бердәм дәүләт реестрына кертү..... **Ошибка! Закладка не определена.**

## КЕРЕШ

Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Ульяновка авыл жирлегендә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдэләре (алга таба - Кагыйдэләр) - «Татарстан Республикасы киңлек мәгълүматлары фонды» дәүләт бюджет учреждениесе тарафыннан Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациясе Жир кодексы, Россия Федерациясе Урман кодексы, Россия Федерациясе Су кодексы, РФ Хөкүмәтенең «Шәһәр төзелеше эшчәнлеген мәгълүмати тәмин итү турында» № 279 карары, «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында» №98-ТРЗ Татарстан Республикасы Законы нигезендә эшлэнгән шәһәр төзелеше зоналаштыру документы.

Кагыйдэләрне эзерлэгәндә шулай ук Чирмешән муниципаль районы һәм Чирмешән муниципаль районы Ульяновка авыл жирлегенең норматив хокукый актлары нигезләмэләре, муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый һәм шәһәр төзелеше үсешенең төп юнәлешләрен билгеләүче башка документлар исәпкә алына.

Әлеге кагыйдэләр территорияль зоналарны, шәһәр төзелеше регламентларын, әлеге Кагыйдэләрне куллану тәртибен һәм аларга закон нигезендә үзгәрешләр кертү тәртибен билгели, муниципаль берәмлек территориясен тотрыклы үстерү, әйләнә-тирә мохитне саклау, физик һәм юридик затларның, шул исәптән жир кишәрлекләренең һәм капитал төзелеш объектларының хокук ияләре хокукларын һәм законлы мәнфәгатләрен тәмин итү өчен шартлар тудыру, шулай ук инвестицияләр жәлеп итү өчен шартлар тудыру максатыннан, шул исәптән жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның иң нәтижәле төрләрен сайлау мөмкинлеге бирү юлы белән Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Ульяновка авыл жирлеге территориясеннән рациональ файдалану шартларын тудыра.

# **I ӨЛЕШ. ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШ КАГЫЙДЭЛӘРЕН КУЛЛАНУ ТӘРТИБЕ, ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШ КАГЫЙДЭЛӘРЕНӘ ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ ТӘРТИБЕ**

## **I БҮЛЕК. Гомуми нигезләмәләр**

**1.**

### **2. 1 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре, аларны керту нигезләре, билгеләү һәм аларның составы**

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре Чирмешән муниципаль районы жирле үзидарә органының норматив хокукый акты статусына ия. Өлеге Кагыйдәләр Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациясе Жир кодексы нигезендә Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының «Ульяновка авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегендә (алга таба – муниципаль берәмлек, торак пункт) жирдән файдалануны һәм төзелешне көйләү системасын кертә.

2. Бу кагыйдәләр түбәндәге максатларда эшләнә:

1) муниципаль берәмлек территориясен тотрыклы үстерү, әйләнә-тирә мохитне һәм мәдәни мирас объектларын саклау өчен шартлар тудыру;

2) муниципаль берәмлек территориясен планлаштыру өчен шартлар тудыру;

3) физик һәм юридик затларның, шул исәптән жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектларының хокук ияләренә хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәмин итү;

4) инвестицияләр жәлеп итү өчен шартлар тудыру, шул исәптән жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рәхсәт ителгән файдалануның иң нәтижәле төрләрен сайлау мөмкинлегенә бирү юлы белән.

3. Бу кагыйдәләр түбәндәгеләр белән беррәттән кулланыла:

- техник регламентлар белән (алар билгеләнгән тәртиптә үз көченә кәргәнче - «Техник жайга салу турында» 27.12.2002 ел, № 184-ФЗ Федераль законына һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килмәгән өлешендә норматив техник документлар белән);

- Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары белән;

- шәһәр төзелеше проектлаштыру нормативлары белән;

- Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Ульяновка авыл жирлегенә һәм Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу мәсьәләләре буенча норматив хокукый актлары.

4. Бу кагыйдәләр составына түбәндәге документлар керә:

Текст өлеше:

- Кереш;

- 1 том. Жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту һәм куллану тәртибе;

- 2 том. Шәһәр төзелеше зоналаштыру карталары. Шәһәр төзелеше регламентлары.

График өлеш:

- Шәһәр төзелеше зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар;

- Шәһәр төзелеше зоналаштыру картасы. Территорияне куллануның махсус шартлары булган зоналар.

Кушымта:

Территориаль зоналар цикләре турында мәгълүматлар

5. Өлеге кагыйдәләр дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, физик һәм юридик затлар, Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының «Ульяновка авыл жирлегенә» муниципаль берәмлеге территориясендә шәһәр төзелешне эшчәнлегенә гамәлгә ашыручы, жайга салучы һәм контрольдә тотучы вазыйфаи затлар тарафыннан үтәлергә тиеш.

### **3. 2 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем файдалана алырлык булуы**

1. Әлеге кагыйдәләр, аларның составына керүче барлык картографик һәм башка документларны да кертәп, барлык физик һәм юридик затлар, шулай ук вазыйфай затлар, дәүләт хакимияте органнары һәм Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының «Ульяновка авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенен жирле үзидарә органнары өчен ачык.

2. Чирмешән муниципаль районының жирле үзидарә органнары әлеге Кагыйдәләр белән түбәндәге юллар белән танышырга мөмкин:

- әлеге кагыйдәләргә жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актларын, башка рәсми мәгълүматны рәсми рәвештә бастырып чыгару (игълан итү) һәм муниципаль берәмлек сайтында «Интернет» мәгълүмати-телекоммуникацион челтәрендә урнаштыру өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгару (игълан итү) ;

- Территориаль планлаштыруның федераль дәүләт мәгълүмат системасында Кагыйдәләргә урнаштыру;

- муниципаль берәмлек территориясендә жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу мәсьәләләрендә катнашучы органнарда һәм оешмаларда әлеге Кагыйдәләр белән тулы комплектта танышу өчен мөмкинлекләр булдыру;

- физик һәм юридик затларга әлеге кагыйдәләрдән өзекләр, шулай ук аерым жир участкаларына һәм планлаштыру структурасы элементларына карата жирдән файдалану һәм төзелеш шартларын характерлаучы картографик материалларның һәм аларның фрагментларының кирәкле күчәрмәләрен бирү. Бу материаллар югарыда күрсәтелгән затларга язма сорау буенча бирелә. Күрсәтелгән хезмәтләрнең бәясе Россия Федерациясә Хөкүмәтә билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.

#### **4. 3 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренен үз көченә керүе**

Әлеге кагыйдәләр жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актларын рәсми рәвештә бастырып чыгару (игълан итү) өчен билгеләнгән тәртиптә рәсми рәвештә бастырып чыгарылганнан соң үз көченә керә.

Кагыйдәләр юридик көчкә ия булган хокукый актларга каршы килмәгән өлештә гамәлдә.

#### **5. 4 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен бозган өчен жаваплылык**

Әлеге кагыйдәләргә бозган өчен физик һәм юридик затлар, шулай ук вазыйфай затлар Россия Федерациясә законнары, Татарстан Республикасы законнары нигезендә жаваплы.



## **II БҮЛЕК. Жирле үзидарэ органнары тарафыннан жирдэн файдалануны һәм төзелешне көйләү турында нигезләмәләр**

### **6.**

#### **7. 5 статья. Жирле үзидарэ органнарының вәкаләтләре**

1. Жирле үзидарэ органнарының жирдэн файдалану һәм төзелеш өлкәсендәге вәкаләтләре «Россия Федерациясендә жирле үзидарэ оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге № 131-ФЗ Федераль закон, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексы, Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Ульяновка авыл жирлегенә Уставы, Чирмешән муниципаль районы Уставы нигезендә билгеләнә.

2. Чирмешән муниципаль районының жирле үзидарэ вәкилләк органнарының (алга таба – район Советы) жирдэн файдалану һәм төзелеш өлкәсендәге вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- Россия Федерациясе шәһәр төзелеш кодексына ярашлы рәвештә районның территориаль планлаштыру документларын, башка шәһәр төзелеш документларын раслау;

- федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән муниципаль районнарның вәкилләк органнары карамагына кертелгән башка вәкаләтләр, шулай ук Татарстан Республикасы «Чирмешән муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә уставы белән район Советы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләр.

3. Чирмешән муниципаль районы жирле үзидарэ башкарма органнарының (алга таба – муниципаль район Башкарма комитеты) жирдэн файдалану һәм төзелеш өлкәсендәге вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- район Советына районның территориаль планлаштыру документлары проектларын, районның башка шәһәр төзелеш документларын эшләү һәм раслауга кертү һәм аларны гамәлгә ашыруны тәмин итү;

- район территориясендә башкарыла торган шәһәр төзелеш эшчәнлеген тәмин итүнең мәгълүмати системаларын алып баруны гамәлгә ашыру;

- жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объектның шартлы рәвештә файдалануга рөхсәт бирү;

- рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуга рөхсәт бирү.

- законнар, Чирмешән муниципаль районы Уставы, район Советы карарлары белән район Советы, район Башлыгы яки районның башка жирле үзидарэ органнары компетенциясенә кертелгән вәкаләтләрдән тыш, районның жирле эһәмияттәге мәсьәләләре буенча башка вәкаләтләренә гамәлгә ашыру.

#### **8. 6 статья. Жирдэн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектның эзерләү буенча комиссия**

1. Жирдэн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектның эзерләү буенча комиссия (алга таба - комиссия) даими эшләүче коллегиаль орган булып тора, ул жирдэн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектның, жирдэн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектның эзерләү максатыннан формалаштырыла. Комиссия Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексына ярашлы рәвештә, аларны үткәргәндә жәмәгать фикер алышуларын яки ачык тыңлауларны оештыручы булып тора ала.

2. Комиссия составына һәм эшчәнлек тәртибенә таләпләр Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексы, «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеш эшчәнлегенә турында» № 98-ТРЗ Татарстан Республикасы Законы, жирле үзидарэ органнарының норматив хокукый актлары нигезендә билгеләнә.

3. Комиссия составы Чирмешән муниципаль районы Башкарма комитеты карары белән раслана.

4. Комиссиянең вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- жирдэн файдалану һәм төзелеш Кагыйдәләре проектның эзерләүне оештыру, кагыйдәләр проектка үзгәрешләр кертү;

- кагыйдәләр эшләү һәм кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү белән бәйлә рәвештә гражданнар һәм юридик затлар тәкъдимнәрен карау;

- Кагыйдэлэр проекты; жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объекттын шартлы рәвештә файдалануның рәхсәт ителгән төрөнә рәхсәт бирү мәсьәләләре; рәхсәт ителгән төзелешнең чик параметрларыннан тайпылуға рәхсәт бирү, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышуларын һәм жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм үткәру;

- ачык тыңлаулар нәтижәләре буенча бәяләмә ясау, тәкъдимнәр эзерләү һәм аларны Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексына ярашлы рәвештә жирлекнең Башкарма комитеты житәкчесенә жибәру.

5. Комиссия карарлары протокол имзаланганнан соң үз көченә керә һәм жирле үзидарә органнары тарафыннан тиешле гамәлләр башкару өчен киңәш булып тора.

6. Комиссия эше турында мәгълүмат барлык кызыксынучы затлар өчен дә ачык.

## **9. 7 статья. Элек барлыкка килгән хокукларга кагылышлы гомуми нигезләмәләр**

1. Әлеге кагыйдәләр расланганчы жирле үзидарә органнарының жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча кабул ителгән норматив хокукый актлары әлеге Кагыйдәләргә каршы килмәгән өлештә кулланыла.

2. Жир участогы яки капитал төзелеш объекты әлеге кагыйдәләргә туры килми, әгәр:

аларны рәхсәт ителгән куллану төрләре тиешле территориаль зона өчен билгеләнгән рәхсәт ителгән куллану төрләре исемлегенә керми;

аларның зурлыгы һәм параметрлары тиешле территориаль зонаның шәһәр төзелеш регламентында билгеләнгән чик мәгънәләргә туры килми.

3. Рәхсәт ителгән файдалану төрләре, аларның чик (минималь һәм (яки) максималь) үлчәмнәре һәм чик параметрлары шәһәр төзелеш регламентына туры килми, торган жир кишәрлекләре яки капитал төзелеш объектлары, аларны шәһәр төзелеш регламентына туры китерү вакытын билгеләмичә кулланылырга мөмкин, мондый жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллану кеше тормышы яки сәламәтлеге, әйләнә-тирә мохит, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч булган очраклардан тыш.

4. Рәхсәт ителгән куллану төрләре, чик (минималь һәм (яки) максималь) үлчәмнәре һәм чик параметрлары шәһәр төзелеш регламентына туры килмәгән капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү, мондый объектларны шәһәр төзелеш регламентына туры китереп яки аларның рәхсәт ителгән төзелеш, реконструкциянең чик параметрларына туры килмәвен киметеп кенә башкарыла ала. Күрсәтелгән жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү аларны шәһәр төзелеш регламентында билгеләнгән жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләренә туры китереп башкарыла ала.

5. Әгәр рәхсәт ителгән файдалану төрләре, аларның чик (минималь һәм (яки) максималь) үлчәмнәре һәм чик параметрлары шәһәр төзелеш регламентына туры килми торган жир кишәрлекләрен яки капитал төзелеш объектларын куллану дәвам итсә һәм кеше тормышы яки сәламәтлеге, әйләнә-тирә мохит, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч булса, федераль законнар нигезендә мондый жир кишәрлекләрен һәм объектларын куллануны тыярга мөмкин.

## 10. 8статья. Территориаль зоналар

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдэләрен эзерләгәндә территориаль зоналарның чикләре түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

- бер территориаль зона чикләрендә жир участокларын булган һәм планлаштырыла торган куллануның төрле төрләрен берләштерү мөмкинлекләре;

- жирлекнең генераль планы (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 18 статьясының 6 өлеше белән билгеләнгән очрактан тыш), муниципаль округның генераль планы, шәһәр округының генераль планы, муниципаль районның территориаль планлаштыру схемасы белән билгеләнгән функциональ зоналар һәм аларның планлаштырылган үсеше параметрлары;

- Россия Федерациясе шәһәр төзелеше кодексы белән билгеләнгән территориаль зоналар;

- барлыкка килгән территорияне планлаштыру һәм булган жирдән файдалану;

- төрле категориядәге жир чикләренең планлаштырыла торган үзгәрешләре;

- янәшәдәге жир кишәрлекләрендә урнашкан капитал төзелеш объектларына зыян китерү мөмкинлеген булдырмау;

- федераль әһәмияттәге тарихи торак пунктның тарихи-мәдәни терәк планы яки төбәк әһәмиятендәге тарихи торак пунктның тарихи-мәдәни терәк планы.

2. Территориаль зоналарның чикләре түбәндәгеләр буенча билгеләнергә мөмкин:

- каршы юнәлештәге транспорт агымнарын бүлеп торучы магистральләр, урамнар, юллар линияләре;

- кызыл линияләр;

- жир участоклары чикләренә;

- муниципаль берәмлекләр чикләрендәге торак пунктлар чикләренә;

- муниципаль берәмлекләр чикләренә, шул исәптән федераль әһәмияттәге Мәскәү, Санкт-Петербург һәм Севастополь шәһәрләренең шәһәр эчке территорияләре чикләренә;

- табигый объектларның табигый чикләренә;

- башка чикләргә.

3. Территорияләрен куллануның аерым шартлары булган зоналар чикләре, Россия Федерациясе законнарына ярашлы рәвештә билгеләнгән мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре территориаль зоналар чикләре белән туры килмәскә мөмкин.

4. Территориаль зоналар чикләре һәр жир участогының бер территориаль зонага гына каравы таләпләренә җавап бирергә тиеш, аның чикләре жир законнарына ярашлы рәвештә территориаль зоналар чикләрен кисеп чыгарга мөмкин жир участогыннан тыш.

5. Һәр территориаль зона өчен әлеге Кагыйдәләр белән шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә.

## 11. 9 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану

1. Шәһәр төзелеше регламенты жир участокларының хокукый режимын билгели, шулай ук жир участоклары өстендә һәм астында булган барлык нәрсәләрен дә билгели һәм аларны түзү һәм капитал төзелеш объектларын алга таба эксплуатацияләү процессында кулланыла.

2. Шәһәр төзелеше регламентлары түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

- территориаль зона чикләрендә жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын фактик куллану;

- бер территориаль зона чикләрендә жир участокларын һәм капитал төзелеш объектларын куллануның булган һәм планлаштырыла торган төрле төрләрен берләштерү мөмкинлекләре;

- муниципаль берәмлекләренең территориаль планлаштыру документлары белән билгеләнгән функциональ зоналар һәм аларның планлаштырылган үсеше характеристикалары;

- территориаль зоналарның төрләре;

- мәдәни мирас объектларын, аеруча саклана торган табигый территорияләрен, башка табигый объектларны саклау таләпләре.

3. Шәһәр төзелеше регламентында тиешле территориаль зона чикләрендә урнашкан жир участокларына һәм капитал төзелеш объектларына карата түбәндәгеләр күрсәтелә:

- жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану төрләре;

- жир участкаларының чик (минималь һәм (яки) максималь) үлчәмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары;
- капитал төзелеш объектларының архитектура-шәһәр төзелеш кыяфәтенә таләпләр;
- Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләүләр;
- шәһәр төзелеш регламенты билгеләнгән территорияль зона чикләрендә территорияне комплекслы үстерү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру каралган очракта, территорияне коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе һәм күрсәтелгән объектларның халык өчен территорияль мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе исәпләнгән күрсәткечләре.

4. Шәһәр төзелеш регламентының гамәлдә булуы шәһәр төзелеш зоналаштыру картасында билгеләнгән территорияль зона чикләре чикләрендә урнашкан барлык жир участкаларына һәм капитал төзелеш объектларына тигез дәрәжәдә тарала.

5. Шәһәр төзелеш регламенты түбәндәге жир участкаларына кагылмый:

- Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарих һәм мәдәният һәйкәлләренә) бердәм дәүләт реестрына кертелгән һәйкәлләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә, шулай ук ачыкланган мәдәни мирас объектлары булган һәйкәлләр яки ансамбльләр территорияләре чикләрендә һәм аларны тоту режимы, реставрацияләү, консервацияләү, торгызу, ремонтлау һәм жайлаштыру параметрлары турында карарлар Россия Федерациясенә мәдәни мирас объектларын саклау турындагы законнары белән билгеләнгән тәртиптә кабул ителә;

- гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрендә;

- сызыклы объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән һәм (яки) сызыклы объектлар белән биләнгән;

- файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән.

6. Тарихи торақ пунктлар, истәлекле урыннар, дөвалау-сәламәтләндерү жирләре һәм курортлар, территорияләре куллануның аерым шартлары булган зоналар территорияләренә карата шәһәр төзелеш регламентлары Россия Федерациясе законнарына ярашлы рәвештә билгеләнә.

7. Шәһәр төзелеш регламентлары түбәндәгеләр өчен билгеләнми

- урман фонды жирләре;

- жир өсте сулары белән капланган жирләр;

- запас жирләр;

- аеруча саклана торган табигый территорияләр жирләре (дөвалау-сәламәтләндерү жирләре һәм курортлардан тыш);

- авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре;

- махсус икътисади зоналар һәм алдан үсеш территорияләре чикләрендә урнашкан жир участкалары.

8. Шәһәр төзелеш регламентлары гамәлдә булмаган яки шәһәр төзелеш регламентлары билгеләнмәгән жир кишәрлекләреннән файдалану вәкаләтле федераль башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектларының башкарма хакимиятенә вәкаләтле органнары яки федераль законнар нигезендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә.

Махсус икътисади зоналар чикләрендә жир участкаларын куллану махсус икътисади зоналар белән идарә итү органнары тарафыннан билгеләнә.

Урман фонды жирләре составыннан жирләрдән яки жир кишәрлекләреннән, аеруча саклана торган табигый территорияләр чикләрендә урнашкан жирләрдән яки жир кишәрлекләреннән (аеруча саклана торган табигый территорияләр составына кертелгән торақ пунктлар территорияләреннән тыш) файдалану урман хужалыгы регламенты, урман законнары, аеруча саклана торган табигый территорияләр турында законнар нигезендә аеруча саклана торган табигый территорияләр турында нигезләмә белән билгеләнә.

**III БҮЛЕК. Физик һәм юридик затларның жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыныннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү турында нигезләмәләр 12.**

**13. 10 статья. Жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү тәртибе**

1. Жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү күчәмсез милекнең бердәм дәүләт реестрында булган жир кишәрлеге яки капиталъ төзелеш объекты турындагы мәгълүматларга үзгәрешләр кертү юлы белән башкарыла.

2. Тиешле территориаль зона өчен билгеләнгән рөхсәт ителгән куллануның төп һәм ярдәмче төрләрен куллану шартларында рөхсәт ителгән куллану төрен үзгәртү жир участоклары һәм капиталъ төзелеш объектлары хокук ияләре тарафыннан түбәндәге ысуллар белән башкарыла:

- хокук иясе кадастр учеты органына рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү турында гариза, хокук билгеләүче документлар, шулай ук муниципаль район Башкарма комитеты тарафыннан бирелгән тиешле жир кишәрлеген билгеле бер территориаль зонага кертү турында белешмә (кагыйдәләрдән өзөмтә) белән мөрәжәгать итә, әгәр тиешле территориаль зона турында мәгълүмат күчәмсез милекнең бердәм дәүләт реестрында булмаса;

- хокук иясе муниципаль районның жирле үзидарә органнарына мәгълүмати хезмәттәшлек тәртибендә жир участогы яки капиталъ төзелеш объекты характеристикаларын үзгәртү турында мәгълүмат жиберү өчен рөхсәт ителгән куллану төрен үзгәртү турында гариза белән мөрәжәгать итә.

3. Рөхсәт ителгән файдалану төрен тиешле территориаль зона өчен шартлы рөхсәт ителгән башка төргә үзгәртү Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы таләпләренә һәм әлеге Кагыйдәләрнең 11 статьясы нигезләмәләренә ярашлы рәвештә жир участогыннан яки капиталъ төзелеш объектныннан шартлы рөхсәт ителгән файдалану төренә рөхсәт алу юлы белән башкарыла.

4. Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган яки шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыныннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен башка төргә үзгәртү турында карарлар федераль законнарга ярашлы рәвештә кабул ителә.

5. Тиешле территориаль зона өчен билгеләнгән рөхсәт ителгән куллануның мөмкин булган төрләре исемлегендә булмаган жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын куллануның барлык башка төрләре әлеге территориаль зона өчен рөхсәт ителмәгән һәм әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр керткәндә генә рөхсәт ителә ала.

6. Территорияне комплекслы үстерү турында карар кабул ителгән көннән алып һәм аның комплекслы үсеше турында карар кабул ителгән территорияне планлаштыру буенча документлар расланган көнгә кадәр, мондый территория чикләрендә урнашкан жир участокларыныннан һәм (яки) капиталъ төзелеш объектларыныннан рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү рөхсәт ителми.

**14. 11 статья. Жир кишәрлеген яки капиталъ төзелеш объектнын шартлы рәвештә файдалануга рөхсәт бирү тәртибе**

1. Жир кишәрлеген яки капиталъ төзелеш объектнын шартлы рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат (алга таба – шартлы рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү) шартлы рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү турында гаризаны Комиссиягә жиберә.

Шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү турында гариза электрон имза белән имзаланган электрон документ формасында жиберелә ала.

2. Шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төренә рөхсәт бирү турындагы карар проекты Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районында рөхсәт сорала торган жир участогы яки капиталъ объекты урнашкан территориаль зона чикләрендә яшәүче гражданныр катнашында ачык тыңлаулар (жәмәгать фикер алышулары) үткөрү тәртибе турындагы нигезләмә белән билгеләнгән тәртиптә үткөрелә торган ачык тыңлауларда яки жәмәгать фикер алышуларында каралырга тиеш.

3. Әгәр шартлы рәвештә рөхсәт ителгән жир кишәрлеген яки капиталъ төзелеш объектнын куллану әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясарга мөмкин икән, жәмәгать тыңлаулары яки

жәмәгать фикер алышулары мондый тискәре йогынтыга дучар булган жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары хокук ияләре катнашында үткәрелә.

4. Комиссия әлеге рәхсәт соралган жир кишәрлеге белән уртак чикләре булган жир кишәрлекләре хокук ияләренә, әлеге рәхсәт соралган жир кишәрлеге белән уртак чикләре булган жир кишәрлекләре белән уртак чикләре булган жир кишәрлекләрендә урнашкан капитал төзелеш объектлары хокук ияләренә, һәм әлеге рәхсәт соралган капитал төзелеш объектынның бер өлеше булган биналарның хокук ияләренә шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану төренә рәхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгать фикер алышулары яки ачык тыңлаулар үткөрү турында хәбәрләр жибәрә. Әлеге хәбәрләр кызыксынган кешенең шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү турындагы гаризасы кабул ителгән көннән алып жиде эш көннәннән дә сонга калмыйча жибәрелә.

5. Жәмәгать фикер алышуларын яки жәмәгать тыңлауларын үткөрү вакыты муниципаль берәмлек халкына аларны үткөрү турында хәбәр ителгән көннән алып жәмәгать фикер алышулары яки жәмәгать тыңлаулары нәтижеләре турында нәтижә басылган көнгә кадәр муниципаль берәмлек уставы һәм (яки) муниципаль берәмлек вәкиллеке органының норматив хокукый акты белән билгеләнә һәм бер айдан артык була алмый.

6. Шартлы рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгать тыңлаулары яки жәмәгать фикер алышулары нәтижеләре нигезендә Комиссия шартлы рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү турында яки кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр эзерли һәм аларны район Башкарма комитеты житәкчесенә жибәрә.

7. Әлеге статьяның 6 өлешендә күрсәтелгән тәкъдимнәр нигезендә район Башкарма комитеты житәкчесе мондый тәкъдимнәр кергән көннән алып өч көн эчендә шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү яки мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турында карар кабул итә. Күрсәтелгән карар муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми рәвештә бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырылырга тиеш һәм муниципаль район һәм (яки) торақ пункт сайтында Интернет челтәрендә урнаштырыла.

8. Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгать фикер алышуларын яки жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм үткөрү белән бәйле чыгымнарны мондый рәхсәт бирүдә кызыксынучы физик яки юридик зат күтәрә.

9. Әгәр кишәрлегеннән яки капитал төзелеш объектыннан файдалануның шартлы рәвештә рәхсәт ителгән төре Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү өчен билгеләнгән тәртиптә шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану төренә рәхсәт бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат инициативасы буенча жәмәгать фикер алышуларыннан яки жәмәгать тыңлауларыннан соң шәһәр төзелеше регламентына кертелгән булса, мондый затка шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану төренә рәхсәт бирү турында карар жәмәгать фикер алышулары яки жәмәгать тыңлаулары үткәрелмичә кабул ителә.

10. Физик яки юридик зат шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү яки мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турындагы карарны суд тәртибендә бәхәсләшсә хокуклы.

## **12 статья. Рәхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуга рәхсәт бирү тәртибе**

1. Шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән жир кишәрлекләренә минималь размерыннан кечерәк яисә конфигурациясе, инженер-геологик яисә башка характеристикалары төзелеш өчен уңайсыз булган жир кишәрлекләренә хокук ияләре рәхсәт ителгән төзелешнең чик параметрларыннан, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүдән тайпылуга рәхсәт сорап мөрәжәгать итәргә хокуклы.

1.1. Жир кишәрлекләренә хокук ияләре рәхсәт ителгән төзелешнең чик параметрларыннан тайпылуга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рәхсәт сорап мөрәжәгать итәргә хокуклы, әгәр мондый тайпылыш рәхсәт ителгән төзелешнең бер яки берничә чик параметрларын бер тапкыр үзгәртү, конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеше Регламентында билгеләнгән капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү максатларында кирәк булса, ун проценттан артык түгел.

2. Рәхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан читкә китү техник регламентлар таләпләрен үтәгәндә аерым жир участогы өчен

рәхсәт ителә. Федераль яки төбәк әһәмиятендәге тарихи торак пунктлар территорияләре чикләрендә рәхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын катларның чик саны, биналарның, төзелешләрнең, корылмаларның чик биеклегә һәм капитал төзелеш объектларының архитектура карарларына таләпләр буенча реконструкцияләүнең чик параметрларыннан читкә китү рәхсәт ителми.

3. Рәхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуга рәхсәт алуда кызыксынучы зат Комиссиягә мондый рәхсәт бирү турында гариза жиберә.

Рәхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуга рәхсәт бирү турында гариза электрон имза белән имзаланган электрон документ формасында жиберелә ала.

4. Рәхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуга рәхсәт бирү турындагы карар проекты мондый рәхсәт бирү турында гариза килгән көннән алып унбиш эш көне эчендә эзерләнә һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 5.1 статьясында билгеләнгән тәртиптә, Россия Федерациясе шәһәр төзелеш кодексының 39 статьясы нигезләмәләрен исәпкә алып, әлегә статьяның 1.1 өлешендә күрсәтелгән очрактан тыш жәмәгать фикер алышуларында яки ачык тыңлауларда каралырга тиеш.

Рәхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуга рәхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгать фикер алышуларын яки жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм үткөрү белән бәйлә чыгымнарны мондый рәхсәт бирүдә кызыксынучы физик яки юридик зат күтәрә.

5. Рәхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуга рәхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгатьчелек фикер алышулары яки жәмәгать тыңлаулары нәтижеләре турында нәтижә нигезендә Комиссия мондый фикер алышулар яки тыңлаулар тәмамланганнан соң унбиш эш көне эчендә мондый рәхсәт бирү турында яки кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр эзерли һәм күрсәтелгән тәкъдимнәрне муниципаль район Башкарма комитеты житәкчесенә жиберә.

6. Башкарма комитет житәкчесе әлегә статьяның 5 өлешендә күрсәтелгән тәкъдимнәр кергән көннән алып жиде көн эчендә рәхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуга рәхсәт бирү яки кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турында карар кабул итә.

6.1. Жирле үзидарә органына Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимияте башкарма органынан, вазыйфай заттан, дәүләт учреждениесеннән яки жирле үзидарә органынан үз белдеге белән төзелешне ачыклау турында хәбәрнамә кергән көннән алып рәхсәт ителгән төзелешнең чик параметрларыннан тайпылуга, капитал төзелеш объектлары урнашкан жир участогына карата капитал төзелеш объектын реконструкцияләүгә рәхсәт бирелми, аны сүткәнче яки билгеләнгән таләпләргә туры китерелгәнче, киләсе очрактан тыш, әгәр жирле үзидарә органы әлегә хәбәрне карау нәтижеләре буенча Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән һәм аннан әлегә хәбәр килгән дәүләт хакимияте башкарма органына, вазыйфай затка, дәүләт учреждениесенә яки жирле үзидарә органына үз белдеге белән төзелгән бинаның билгеләре булуы күрәнми дип хәбәрнамә жиберелсә яки судның үз белдеге белән төзелгән бинаны сүтү яки аны билгеләнгән таләпләргә туры китерү турындагы дөгъва таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарту турындагы карары законлы көченә кергән булса.

7. Физик яки юридик зат рәхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуга рәхсәт бирү яки мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турындагы карарны суд тәртибендә бәхәсләшәргә хокуклы.

8. Әгәр мондый тайпылыш аэродром яны территориясендә урнаштырылган күчемсез милек объектларын куллану чикләүләренә туры килмәсә, рәхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуга рәхсәт бирү рәхсәт ителми.

#### **IV БҮЛЕК. Территорияне планлаштыру буенча документлар эзерләү турында нигезләмэләр**

##### **13 статья. Территорияне планлаштыру буенча документларга гомуми таләпләр**

1. Территорияне планлаштыру буенча документлар эзерләү территорияләрнең тотрыклы үсешен тәмин итү, шул исәптән планлаштыру структурасы элементларын бүлеп бирү, жир участкалары чикләрен билгеләү, капитал төзелеш объектларын урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү максатларында башкарыла.

Территорияне планлаштыру буенча документлар эзерләү территориаль планлаштыру документлары, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре нигезендә башкарыла (линия объектларын урнаштыруны күздә тоткан территорияне планлаштыру буенча документлар эзерләүдән тыш); урман хужалыгы регламенты, коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программалары, транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программалары, социаль инфраструктураны комплекслы үстерү программалары, шәһәр төзелеше проектлаштыру нормативлары, юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемалары, "Россия Федерациясендә юл хәрәкәтен оештыру һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында" Федераль законның 11 статьясының 1 өлешендә күрсәтелгән юл хәрәкәтен оештыруның нәтижелелеген тәмин итү таләпләре, техник регламентлар, кагыйдәләр жыентыклары таләпләре нигезендә аеруча саклана торган табигый территория турында нигезләмэләр; инженерлык эзләнүләре материалларын һәм нәтижеләрен, Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарих һәм мәдәният һәйкәлләренен) бердәм дәүләт реестрына кертелгән мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен, ачыкланган мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен, территорияләрдән файдалануның аерым шартлары булган зоналар чикләрен исәпкә алып, әгәр Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясының 10.2 өлешендә башкасы каралмаган булса.

2. Капитал төзелеш объектын урнаштыру максатларында территорияне планлаштыру буенча документлар эзерләү түбәндәге очрақларда мәжбүри булып тора:

- федераль, региональ яки жирле әһәмияткәге капитал төзелеш объектын урнаштыру сәбәпле, дәүләт яки муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен алу зарур;
- кызыл сызыкларны урнаштыру, үзгәртү яки бетерү кирәк;
- әгәр жир законнары нигезендә жир участкалары территорияне чикләү проектына ярашлы рәвештә генә төзелә икән, жир участкалары булдыру кирәк;

- капитал төзелеш объектын урнаштыру уртақ чикләре булган ике һәм аннан да күбрәк муниципаль берәмлек территорияләрендә планлаштырыла (мондый капитал төзелеш объектын урнаштыру дәүләт яки муниципаль милектә булган жирләрдә яки жир кишәрлекләрендә башкарылырга планлаштырыла һәм мондый капитал төзелеш объектын урнаштыру өчен дәүләт яки муниципаль милектә булган жир кишәрлекләре бирү һәм сервитутлар билгеләү таләп ителми торган очрактан тыш);

- линия объектын төзү, реконструкцияләү планлаштырыла (линия объектын дәүләт яки муниципаль милектә булган жирләрдә яки жир участкаларында урнаштыру планлаштырыла һәм мондый линия объектын урнаштыру өчен дәүләт яки муниципаль милектә булган жир участкалары бирү һәм сервитутлар билгеләү таләп ителми торган очрактан тыш). Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан линия объектын төзү, реконструкцияләү өчен территорияне планлаштыру буенча документлар эзерләү таләп ителмәгән башка очрақлар билгеләнергә мөмкин;

- капитал төзелеш объектын урнаштыру планлаштырыла, ул линияле объект түгел, һәм аның эшчәнлеген тәмин итү өчен кирәкле капитал төзелеш объектлары аеруча саклана торган табигый территория чикләрендә яки урман фонды жирләре чикләрендә;

- территорияне комплекслы үстерү планлаштырыла;

- "Күпфатирлы йортларны һәм башка күчәмсез милек объектларын өлешләп төзүдә катнашу һәм Россия Федерациясенең кайбер закон актларына үзгәрешләр кертү турында" 2004 елның 30 декабрендәге № 214-ФЗ Федераль закон нигезендә өлешләп төзүдә катнашучыларның акчаларын жәлеп итеп, шәхси торақ төзелеше объектларын төзү планлаштырыла.

3. Территорияне планлаштыру буенча документлар эзерләү территорияләрне планлаштыру проекты тарафыннан Жирдән файдалану һәм территориаль зоналар төзү кагыйдәләре белән билгеләнгән һәм (яисә) муниципаль районнарның территориаль планлаштыру



схемалары, торак пунктларның, муниципаль округларның, функциональ зоналарның шәһәр округларының, территорияләрне комплекслы үстерүне гамәлгә ашыру күздә тотылган территорияләрнең генераль планнары белән билгеләнгән планлаштыру структурасының бер яки берничә янәшә элементларына карата башкарыла.

4. Гомуми таләпләр, территорияне планлаштыру буенча документларны эзерләү һәм раслау, шулай ук жирлек территориясенә карата территорияне планлаштыру буенча документларны эзерләү үзенчәлекләре Россия Федерациясә Шәһәр төзелеше кодексының 45, 46 статьялары нигезләмәләрен, «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлегә турында» 25.12.2010 № 98-ТРЗ Татарстан Республикасы Законын һәм башка норматив хокукый актларны исәпкә алып билгеләнә.

#### **14 статья. Территорияне планлаштыру буенча документлар төрләре**

1. Территорияне планлаштыру буенча документация төрләре булып тора:

- территорияне планлаштыру проекты;
- территорияне ызанлау проекты.

2. Территорияне планлаштыру проектларын эзерләү планлаштыру структурасы элементларын аерып чыгару, гомуми файдалану территорияләре чикләрен, капитал төзелеш объектларын урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү, территориянең планлаштырылган үсеше характеристикаларын һәм чиратлыгын билгеләү өчен башкарыла.

3. Территорияне чикләү проекты эзерләү планлаштыру структурасының бер яки берничә янәшә элементы чикләрендә урнашкан территориягә, территориаль зонаның жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре белән билгеләнгән чикләргә һәм (яки) муниципаль районның территориаль планлаштыру схемасы, жирлекнең, муниципаль округның, функциональ зонаның шәһәр округының, территориянең комплекслы үсешен гамәлгә ашыру күздә тотылган территориянең генераль планы белән билгеләнгән чикләргә карата башкарыла.

4. Территорияне чикләү проекты эзерләү түбәндәгеләр өчен башкарыла:

- жир кишәрлекләренең барлыкка килү һәм үзгәрү чикләренең урнашуын билгеләү;
- капитал төзелешнең яңа объектларын урнаштыру планлаштырылмый торган төзелгән территорияләр өчен кызыл линияләрен билгеләү, үзгәртү, гамәлдән чыгару, шулай ук территорияне комплекслы үстерү каралмаган территория чикләрендә урнашкан жир кишәрлеген булдыру һәм (яки) үзгәртү белән бәйлә рәвештә кызыл линияләрен билгеләү, үзгәртү, гамәлдән чыгару өчен, мондый билгеләү, үзгәртү, гамәлдән чыгару гомуми файдалану территория чикләрен үзгәртүгә генә китерү шарты белән.

5. Территорияне чикләү проекты расланьрга тиешле төп өлештән һәм әлегә проектны нигезләү буенча материаллардан тора.

6. Территорияне чикләү проектларын эзерләү, әгәр территорияне планлаштыру буенча документация эзерләү өчен Россия Федерациясә Шәһәр төзелеше кодексына ярашлы рәвештә мондый инженер эзләнүләрен башкару таләп ителсә, инженерлык эзләнүләренең материалларын һәм нәтижәләрен исәпкә алып башкарыла. Территорияне чикләү проекты эзерләү максатыннан, әлегә территорияне планлаштыру проекты эзерләү өчен алынган материалларны һәм инженер эзләнүләре нәтижәләрен, аларны үтәгән көннән алып биш елдан да артык булмаган вакыт дәвамында кулланырга рөхсәт ителә.

7. Территорияне чикләү проекты эзерләгәндә төзелә торган һәм (яисә) үзгәртелә торган жир кишәрлекләренең чикләре урнашуын билгеләү шәһәр төзелеше регламентларына һәм конкрет эшчәнлек төрләре өчен жир кишәрлекләре бүлеп бирү нормаларына, төзелә торган һәм (яисә) үзгәртелә торган жир кишәрлекләренә федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары, техник регламентлар, кагыйдәләр жыентыклары белән билгеләнгән башка таләпләргә ярашлы рәвештә башкарыла.

8. Әгәр территорияне чикләү проекты эшләү гамәлдә булу вакыты тәмамланмаган жир кишәрлегенә яки жир кишәрлекләренең территориянең кадастр планында урнашуының расланган схемасы нигезендә чикләрендә жир кишәрлекләре булдыру каралган территориягә карата гамәлгә ашырыла икән, жир участкалары чикләренең урнашуы территорияне чикләүнең мондый проектын да әлегә схемада барлыкка килүе каралган жир участкалары чикләренең урнашуына туры килергә тиеш.

9. Тарихи торак пункт территориясенә карата эзерлэнгән территорияләрне чикләү проектында Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларын (тарих һәм мәдәният һәйкәлләрен) саклау турында законнарда каралган планлаштыру структурасы элементлары исәпкә алына.

10. Территорияне планлаштыру проектында расланган элемент яки планлаштыру структурасы элементлары чикләрендә урнашкан территорияне чикләү проекты эзерлэнгән очракта, аерым документ рәвешендә ижтимагый фикер алышулар яки ачык тыңлаулар үткәрелми, территорияне комплекслы үстерү гамәлгә ашырылмый торган территория чикләрендә урнашкан жир кишәрлеге барлыкка килү һәм (яки) үзгәрү белән бәйле кызыл линияләр билгеләү, үзгәртү, юкка чыгару өчен территорияне чикләү проектын эзерләү очрагынан тыш, әгәр мондый кызыл линияләрне билгеләү, үзгәртү гомуми файдалану территориясе чикләренә үзгәрүенә китерсә.

11. Территорияне планлаштыру буенча документациягә гомуми таләпләр, эчтәлек, эзерлек һәм раслау тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлегенә турында» 25.12.2010 № 98-ТРЗ Татарстан Республикасы Законы, башка норматив хокукый актлар белән билгеләнә.

**V БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышулары яки ачык тыңлаулар үткәрү турында нигезләмәләр**

**15.**

**16. 15 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышуларын яки жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм үткәрү буенча гомуми нигезләмәләр**

**17.**

1. Жәмәгать фикер алышулары яки жәмәгать тыңлаулары кешенең уңайлы яшәү шартларына хокукларын, жир участкалары һәм капитал төзелеш объектлары хокук ияләренә хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәү максатыннан үткәрелә.

2. Жәмәгать фикер алышулары яки жәмәгать тыңлаулары Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, муниципаль берәмлек уставы, әлеге Кагыйдәләр, башка норматив хокукый актлар нигезендә үткәрелә.

3. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышуларына яки ачык тыңлауларга чыгарыла:

- жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү проектлары;

- территорияне планлаштыру проектлары һәм территорияне чикләү проектлары, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексында каралган очрактардан тыш;

- жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын шартлы рәвештә файдалануга рөхсәт бирү турында карарлар проектлары;

- рөхсәт ителгән төзелешнең чик параметрларыннан тайпылуга рөхсәт бирү, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү турында карарлар проектлары.

4. Жәмәгать фикер алышуларын яки жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм үткәрү тәртибе поселок халкына жәмәгать фикер алышулары яки жәмәгать тыңлаулары башлану турында хәбәр итүне, тиешле проект белән танышуны, поселок халкының жәмәгать фикер алышуларында яки жәмәгать тыңлауларында катнашуны тәмин итүче башка чараларны, жәмәгатьчелек фикер алышулары нәтижеләрен яки жәмәгать тыңлауларын бастырып чыгаруны (халыкка житкерүне), шул исәптән кабул ителгән карарларны мотивациялә нигезләүне күздә тотарга тиеш.

5. Жәмәгать фикер алышуларын яки жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм үткәрү тәртибе һәм башка үзенчәлекләре Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 5.1 статьясы нигезләмәләре, Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Уставы һәм Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районында жәмәгать тыңлауларын (жәмәгать фикер алышуларын) үткәрү тәртибе турындагы нигезләмә, башка норматив хокукый актлар белән билгеләнгән.

**18.**

**19. 16 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты, Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү проектлары буенча жәмәгать фикер алышуларын яки ачык тыңлауларны үткәрү үзенчәлекләре**

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты яки аларга үзгәрешләр кертү проектлары буенча жәмәгать фикер алышулары яки ачык тыңлаулар муниципаль берәмлек Башлыгы карары нигезендә Кагыйдәләр проектын эзерләү буенча комиссия тарафыннан үткәрелә.

2. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты буенча жәмәгать фикер алышулары яки ачык тыңлаулар дөвамлылыгы мондый проект басылып чыкканнан соң бер айдан да артык түгел.

3. Конкрет территориаль зона өчен билгеләнгән шәһәр төзелеш регламентына үзгәрешләр кертү өлешендә кагыйдәләргә үзгәрешләр эзерләнгән очракта, шулай ук территорияне комплекслы үстерү турында карар кабул ителүгә бәйле рәвештә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр эзерләнгән очракта, кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү буенча жәмәгать фикер алышулары яки ачык тыңлаулар мондый шәһәр төзелеш регламенты билгеләнгән территориаль зона чикләрендә, комплекслы үсеш узарга тиешле территория чикләрендә үткәрелә.

## **20.17 статья. Жир кишәрлеген яки капиталъ төзелеш объектын шартлы рәвештә файдалануга рәхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгатъ фикер алышулары яки ачык тыңлаулар**

1. Жир кишәрлеген яки капиталъ төзелеш объектын шартлы рәвештә файдалануга рәхсәт бирү тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына һәм әлеге Кагыйдәләрнең 11 статьясы нигезләмәләренә ярашлы рәвештә билгеләнә.

2. Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү турында карар проекты жәмәгатъ фикер алышуларында яки жәмәгатъ тыңлауларында каралырга тиеш. Жәмәгатъ фикер алышуларын яки жәмәгатъ тыңлауларын оештыру һәм үткәрү Комиссия тарафыннан башкарыла.

3. Әгәр шартлы рәвештә рәхсәт ителгән жир кишәрлеген яки капиталъ төзелеш объектын куллану әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясарга мөмкин икән, жәмәгатъ фикер алышулары яки жәмәгатъ тыңлаулары мондый тискәре йогынтыга дучар булган жир кишәрлекләре һәм капиталъ төзелеш объектлары хокук ияләре катнашында үткәрелә.

4. Комиссия түбәндәге кешеләргә шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгатъ фикер алышулары яки ачык тыңлаулар үткәрү турында хәбәрләр жиберә:

- әлеге рәхсәт соралган жир кишәрлеге белән уртак чикләре булган жир кишәрлекләренен хокук ияләренә;

- әлеге рәхсәт соралган жир участогы белән уртак чикләре булган жир участокларында урнашкан капиталъ төзелеш объектларының хокук ияләренә;

- әлеге рәхсәт соралган капиталъ төзелеш объектынның бер өлеше булган биналарның хокук ияләренә.

Әлеге хәбәрләр кызыксынган кешенең шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү турындагы гаризасы кабул ителгән көннән алып жиде эш көннәннән дә соңга калмыйча жиберелә.

5. Жәмәгатъ фикер алышуларын яки жәмәгатъ тыңлауларын үткәрү вакыты муниципаль берәмлек халкына аларны үткәрү турында хәбәр ителгән көннән алып жәмәгатъ фикер алышулары яки жәмәгатъ тыңлаулары нәтижеләре турында нәтижә басылган көнгә кадәр муниципаль берәмлек вәкиллекле органының норматив хокукый актлары белән билгеләнә һәм бер айдан артык була алмый.

6. Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгатъ фикер алышуларын яки жәмәгатъ тыңлауларын оештыру һәм үткәрү белән бәйле чыгымнарны мондый рәхсәт бирүдә кызыксынучы физик яки юридик зат күтәрә.

7. Әгәр жир кишәрлегеннән яисә капиталъ төзелеш объектыннан шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалануның төре шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану төренә рәхсәт бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат инициативасы буенча жәмәгатъ фикер алышуларыннан яки жәмәгатъ тыңлауларыннан соң жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү өчен билгеләнгән тәртиптә шәһәр төзелеше регламентына кертелгән булса, мондый затка шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану төренә рәхсәт бирү турында карар жәмәгатъ фикер алышулары яки жәмәгатъ тыңлаулары үткәрмичә кабул ителә.

**21.**

**22. 18 статья. Рөхсәт ителгән төзелешнең чик параметрларыннан тайпылуға рөхсәт бирү, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү мәсьәләсе буенча жәмәгатьчелек фикер алышулары яки ачык тыңлаулар**

**23.**

1. Рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуға рөхсәт бирү тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексына һәм әлеге Кагыйдәләрнең 12 статьясы нигезләмәләренә ярашлы рәвештә билгеләнә.

2. Рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуға рөхсәт бирү турындагы карар проекты мондый рөхсәт бирү турында гариза килгән көннән алып унбиш эш көне эчендә эзерләнә һәм жәмәгать фикер алышуларында яки жәмәгать тыңлауларында каралырга тиеш. Жәмәгать фикер алышуларын яки жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм үткөрү Комиссия тарафыннан башкарыла.

3. Рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуға рөхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгать фикер алышуларын яки жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм үткөрү белән бәйлә чыгымнарны мондый рөхсәт бирүдә кызыксынучы физик яки юридик зат күтәрә.

## **VI БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында нигезләмәләр**

### **24. 19 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү тәртибе**

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 33 статьясында билгеләнгән үзенчәлекләренә исәпкә алып, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 31 һәм 32 статьяларында каралган тәртиптә башкарыла.

2. Жирле хакимият башлыгы тарафыннан Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү мәсьәләсен карау өчен нигез булып түбәндәгеләр тора:

1) жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренәң жирлекнең генераль планына, муниципаль округның генераль планына, шәһәр округының генераль планына, мондый генераль планнарга яки муниципаль районның территориаль планлаштыру схемасына үзгәрешләр кертү нәтижәсендә барлыкка килгән муниципаль районның территориаль планлаштыру схемасына туры килмәве;

1.1) Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләтле федераль башкарма хакимият органыннан Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән срокларда үтәү өчен мәҗбүри булган аэродром яны территориясендә жирдән файдалану һәм торак пункт, муниципаль округ, шәһәр округы, торак пунктлар арасындагы территориядә төзелеш кагыйдәләрендә жибәрелгән билгеләнгән күчмәсез милек объектларыннан файдалану чикләүләрен бозуны бетерү турында күрсәтмәләр килү;

2) территориаль зоналар чикләрен үзгәртү, шәһәр төзелеше регламентларын үзгәртү турында тәкъдимнәр килү;

3) шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында күрсәтелгән территорияләренә, мәдәни мирас объектлары территорияләрен куллануның аерым шартлары булган зоналарның чикләре урнашуы турындагы мәгълүматларның Күчмәсез милекнең бердәм дәүләт реестрында күрсәтелгән зоналарның, территорияләренәң чикләре урнашуы тасвирламасына туры килмәве;

4) бердәм дәүләт күчмәсез милек реестрында булган территорияләренә, федераль, төбәк һәм жирле эһәмияттәге истәлекле урыннар территорияләрен куллануның аерым шартлары булган зоналар чикләрендә тулысынча яки өлешчә урнашкан жир кишәрлекләренән һәм капитал төзелеш объектларыннан шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән файдалану чикләүләренәң мондый зоналар, территорияләр чикләрендә куллану чикләүләренә туры килмәве;

5) территорияне куллануның аерым шартлары булган зонаны билгеләү, үзгәртү, юкка чыгару, мәдәни мирас объекты территориясе, федераль эһәмияттәге тарихи торак пункт территориясе, төбәк эһәмиятендәге тарихи торак пункт территориясе чикләрен билгеләү, үзгәртү;

6) территорияне комплекслы үстерү турында карар кабул итү;

7) Ватанны саклаганда һәлак булганнарның муниципаль берәмлекләр чикләрендә урнашкан жирләү урыннарын табу.

3. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында тәкъдимнәр түбәндәгеләр тарафыннан Комиссиягә жибәрелә:

1) федераль башкарма хакимият органнары тарафыннан жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре федераль эһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнаштырылуына комачауларга мөмкин булган очрақларда;

2) Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары тарафыннан жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре төбәк эһәмиятендәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очрақларда;

3) Чирмешән муниципаль районының жирле үзидарә органнары жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре жирле эһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очрақларда;

4) жирле үзидарә органнары тарафыннан жирдән файдалануны һәм тиешле территорияләрдә, муниципаль округ территориясендә, шәһәр округы территориясендә, торак пунктлар арасындагы территорияләрдә төзелешне көйләү тәртибен камилләштерү кирәк булганда;

4.1) жирле үзидарә органнары Ватанны саклаганда һәлак булганнарның муниципаль берәмлекләр чикләрендә урнашкан жирләү урыннарын тапкан очрақта;

5) физик яки юридик затлар тарафыннан инициативалы тәртиптә яисә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен куллану нәтижәсендә жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш

объектлары нәтижәле файдаланылмаса, аларның хокук ияләренә зыян китерелсә, жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларының бәясә төшсә, гражданның һәм аларның берләшмәләренә хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре тормышка ашырылмаса;

б) Россия Федерациясә тарафыннан төзелгән һәм Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан кабул ителгән, Россия Федерациясә тарафыннан төзелгән яисә устав (жыелма) капиталында Россия Федерациясә өләше 50 проценттан артык тәшкит иткән территорияне комплекслы үстерү турындагы карарны гамәлгә ашыруны тәмин итүчә башкарма хакимиятнең вәкаләтле федераль органы яисә юридик зат, яки устав (склад) капиталында 50 проценттан артык өләшләре шундый юридик затныкы булган бүлендек жәмгыять;

7) территорияне комплекслы үстерү турында карар кабул иткән Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенә югары башкарма органы, муниципаль район Башкарма комитеты, Татарстан Республикасы тарафыннан билгеләнгән һәм Татарстан Республикасы тарафыннан кабул ителгән, Чирмешән муниципаль районы башлығы тарафыннан кабул ителгән территорияне комплекслы үстерү турында карарны гамәлгә ашыруны тәмин итүчә юридик зат, ул Россия Федерациясә субъекты, муниципаль берәмлек тарафыннан төзелгән яки аның устав (склад) капиталында Россия Федерациясә субъекты, муниципаль берәмлек өләше 50 проценттан артык тәшкит итә, яки устав (склад) капиталында 50 проценттан артык өләшләре шундый юридик затныкы булган бүлендек жәмгыять яки территорияне комплекслы үстерү турында карарны гамәлгә ашыру максатыннан территорияне комплекслы үстерү турында килешү төзелгән зат тарафыннан төзелгән.

3.1. Әгәр Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексының 31 статьясындагы 3.1 өләше нигезендә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре белән жирлек, муниципаль округ, шәһәр округы территорияләрендә территориаль планлаштыру документларында каралган федераль эһәмияттәге объектларны, төбәк эһәмиятендәге объектларны, муниципаль районның жирле эһәмияттәге объектларын (линейлы объектлардан тыш) урнаштыру мөмкилегә тәмин ителмәгән булса, башкарма хакимиятнең вәкаләтле федераль органы, Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенә вәкаләтле органы, муниципаль районның жирле үзидарәнә вәкаләтле органы жирлек башлығына, муниципаль округ башлығына, шәһәр округы башлығына күрсәтелгән объектларны урнаштыруны тәмин итү максатларында жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында таләп жиберә.

3.2. Әлегә статьяның 3.1 өләшендә каралган очракта, жирлек башлығы, муниципаль округ башлығы, шәһәр округы Башлығы әлегә статьяның 3.1 өләшендә күрсәтелгән таләпне алган көннән алып утыз көн эчендә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертүне тәмин итә.

3.3. Әлегә статьяның 2 өләшенә 3-6 пнктыларында һәм 3.1 өләшендә каралган очракларда жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү максатында, шулай ук шәһәр төзелеш регламенты тарафыннан конкрет территориаль зона өчен билгеләнгән рәхсәт ителгән куллану төрләре бер тапкыр үзгәртелгән очракта, рәхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең элек билгеләнгән чик параметрларын үзгәртмичә һәм (яки) рәхсәт ителгән төзелешнең бер яки берничә чик параметрын бер тапкыр үзгәрткән, конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеш регламенты тарафыннан билгеләнгән капитал төзелеш объектларын ун проценттан артмаган реконструкцияләү очрагында, жәмәгать фикер алышулары яки гавами тыңлаулар үткөрү, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында проект эзерләү турында карар кабул итү турындагы хәбәрне бастырып чыгару һәм әлегә статьяның 4 өләшендә каралган Комиссия нәтижәсен эзерләү таләп ителми.

3.4. Территорияне комплекслы үстерү турындагы карарны гамәлгә ашыру максатларында жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертелгән очракта, шул исәптән Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексының 30 статьясындагы 5.2 өләшенә ярашлы рәвештә, мондый үзгәрешләр территорияне комплекслы үстерү максатларында планлаштыру проекты расланган көннән алып туксан көннән дә соңга калмыйча кертелергә тиеш.

3.5. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү, муниципаль берәмлекләр чикләрендә Ватанны саклаганда һәлак булганнарның жирләнгән урыннары табылу сәбәпле, мондый урыннар табылганнан соң алты ай дәвамында башкарыла, шул ук вакытта жәмәгать фикер алышулары яки жәмәгать тыңлаулары үткөрү таләп ителми.

4. Комиссия жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында тәкъдим килгән көннән алып егерме биш көн эчендә нәтижә эзерли, анда кергән тәкъдимгә ярашлы рәвештә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү яки баш тарту

сәбәпләрен күрсәтеп мондый тәкъдимне кире кагу турында киңәшләр бар һәм бу нәтижәне Башкарма комитет житәкчесенә жибәрә.

4.1. Әлеге кагыйдәләренә аэродром яны территориясендә билгеләнгән күчәмсез милек объектларын куллану чикләүләренә туры китерүне күздә тоткан жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турындагы проект комиссия тарафыннан каралырга тиеш түгел.

5. Башкарма комитет житәкчесе, комиссия йомгагындагы тәкъдимнәрне исәпкә алып, егерме биш көн эчендә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында проект эзерләү турында карар кабул итә яки бу кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турындагы тәкъдимне кире кагу турында карар кабул итә һәм мондый карарның күчәрмәсен гариза бирүчеләргә жибәрә.

5.1. Әгәр жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләренә раслау жирле үзидарәнең вәкиллеке органы тарафыннан гамәлгә ашырыла икән, жирле үзидарәнең вәкиллеке органына жибәрелгән жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турындагы проект әлеге орган утырышында каралырга тиеш якындагы утырыштан соң килүче утырыш уздырылган көннән дә соңга калмыйча.

6. Башкарма комитет житәкчесе Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләтлесе федераль башкарма хакимият органы тарафыннан әлеге статьяның 2 өлешендәге 1.1 пунктында күрсәтелгән күрсәтмәдән соң жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында карар кабул итәргә тиеш. Әлеге статьяның 2 өлешендәге 1.1 пунктында күрсәтелгән күрсәтмә башкарма комитет житәкчесе тарафыннан судка шикаять ителәргә мөмкин.

7. Жирле үзидарә органына Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясының 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимияте башкарма органыннан, вазыйфай заттан, дәүләт учреждениесеннән яки жирле үзидарә органыннан үз белдеге белән төзелешне ачыклау турында хәбәрнамә кәргән көннән башлап, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә мондый төзелеш урнашкан территориаль зонага карата рөхсәт ителгән куллану төре һәм мондый төзелешнең параметрлары туры килә торган жир участкаларыннан һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төре, рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары билгеләүне күздә тотучы үзгәрешләренә кертү рөхсәт ителми, аны сүткәнче яки билгеләнгән таләпләргә туры китергәнче, әгәр дә жирле үзидарә органы әлеге белдерүне карау нәтижеләре буенча Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән һәм алардан әлеге хәбәр килгән дәүләт хакимияте башкарма органына, вазыйфай затка, дәүләт учреждениесенә яки жирле үзидарә органына ирекле төзелеш билгеләре күрәнми дигән белдерү жибәрелгән яки үз белдеге белән төзелгән корылманы жимерү яки аны билгеләнгән таләпләргә туры китерү турындагы дөгъва таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарту турындагы суд карары законлы көченә керү очрақларыннан тыш.

8. Әлеге статьяның 2 өлешендә 3-5 пунктларында каралган очрақларда, территорияләрен куллануның аерым шартлары булган зоналарны, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен билгеләүгә, федераль әһәмияттәге тарихи торақ пунктлар, төбәк әһәмиятендәге тарихи торақ пунктлар территорияләре чикләрен раслауга вәкаләтле дәүләт хакимияте башкарма органы яки жирле үзидарә органы территорияләрен куллануның аерым шартлары булган зоналары чикләрен, мәдәни мирас объектлары территорияләрен жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрендә күрсәтү, мондый зоналар, территорияләр чикләрендә жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләүне билгеләү турында таләпне башкарма комитет житәкчесенә жибәрә.

9. Әлеге статьяның 8 өлешендә каралган таләп кәргән очрақта, хокукларны теркәү органыннан территорияне куллануның аерым шартлары булган зонаны билгеләү, үзгәртү яки юкка чыгару, мәдәни мирас объекты территориясе чикләре турында мәгълүматлар керү очрагында яки әлеге статьясының 2 өлешендә 3-5 пунктында каралган жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү өчен нигезләренә ачыклау көннән башкарма комитет житәкчесе мондый таләпкә ярашлы рәвештә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертүне тәмин итәргә тиеш. Шулу вакытта әлеге статьяның 8 өлешендә каралган таләпләргә ярашлы рәвештә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертүне раслау таләп ителми.

10. Әлеге статьяның 9 өлеше нигезендә территорияләрен, мәдәни мирас объектлары территорияләрен, федераль әһәмияттәге тарихи торақ пунктлар территорияләрен, төбәк



әһәмиятендәге тарихи торақ пунктлар территорияләрен куллануның аерым шартлары булған зоналар чикләрен күрсәтү, мондый зоналар, территорияләр чикләрендә жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләүләрен билгеләү максатларында жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен төгәлләштерү вакыты, бу статьяның 8 нче өлешендә каралған таләпләр килү көненнән, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү өчен әлегә статьяның 2 өлешендәге 3 - 5 пунктларында каралған нигезләр ачықланған көннән башлап, территориядән аерым шартлар белән файдалану зонасын билгеләү, үзгәртү яки юкка чыгару, мәдәни мирас объекты территориясә чикләре турында белешмәләр хокукларны теркәү органынан килү көненнән алты айдан артмаска тиеш.

## **VII БҮЛЕК. Жирдэн файдалану һәм төзелешнең башка мәсьәләләрен көйләү турында нигезләмәләр**

### **25. 20 статья. Территориаль зоналар чикләре турында мәгълүматларны Күчемсез милекнең бердәм дәүләт реестрына кергү**

1. Территориаль зоналар чикләре турында мәгълүматларны Күчемсез милекнең бердәм дәүләт реестрына кергү кагыйдәләре «Күчемсез милекне дәүләт теркәве турында» 2015 елның 13 июлендәге № 218-ФЗ Федераль законның 32, 34 статьялары нигезендә билгеләнә.

2. Әлеге Кагыйдәләр белән территориаль зоналар билгеләнә, шул исәптән Күчемсез милекнең бердәм дәүләт реестрында булган жир участкалары, торак пунктлар яки муниципаль берәмлекләр чикләренең урнашуын билгеләүдә хаталарны исәпкә алып.

Күчемсез милекнең бердәм дәүләт реестрында мәгълүматлар булмаган торак пунктлар чикләренә карата аларның чикләрен билгеләүдә хаталар исәпкә алынмый.

Татарстан Республикасы  
Чирмешән муниципаль районы  
Советының 2023 елның  
09 ноябрәндәге №210  
караына кушымта

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ  
ЧИРМЕШӘН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ  
«УЛЬЯНОВКА АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ»  
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ

**ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШ  
КАГЫЙДӘЛӘРЕ**

2 Том

ШӘһӘР ТӨЗЕЛЭШЕ ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАЛАРЫ  
ШӘһӘР ТӨЗЕЛЭШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ

2023 ел

## ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШ КАГЫЙДЭЛӘРЕ ДОКУМЕНТЛАРЫ СОСТАВЫ

«Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының «Ульяновка авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенәң жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре документлары составына түбәндәгеләр керә:

1. Текст өлеше түбәндәге составта:

- Кереш;

- 1 Том. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү һәм куллану тәртибе;

- 2 Том. Шәһәр төзелеш зоналаштыру карталары. Шәһәр төзелеш регламентлары.

2. Түбәндәге составта график өлеше:

- Шәһәр төзелеш зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар,

- Шәһәр төзелеш зоналаштыру картасы. Территорияне куллануның махсус шартлары булган зоналар.

3. Кушымта:

- Территориаль зоналар чикләре турында мәгълүматлар.

## ЭЧТӘЛЕК

<u>II ӨЛӨШ. ШӘҺЭР ТӨЗЕЛЭШЕ ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАЛАРЫ</u> .....	29
<u>VIII БҮЛӨК. Шәһәр төзелеше зоналаштыру карталары</u> <b>Ошибка! Закладка не определена.</b>	
<u>21 статья. Шәһәр төзелеше зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар</u> <b>Ошибка! Закладка не определена.</b>	
<u>22 статья. Шәһәр төзелеше зоналаштыру картасы. Территорияне куллануның аерым шартлары булган зоналар</u> .....	<b>Ошибка! Закладка не определена.</b>
<u>23 статья. Территориаль зоналар чикләре турында мәгълүматлар.</u> <b>Ошибка! Закладка не определена.</b>	
<u>III ӨЛӨШ. ШӘҺЭР ТӨЗЕЛЭШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ</u> .....	<b>Ошибка! Закладка не определена.</b>
<u>IX БҮЛӨК. Шәһәр төзелеше регламентлары</u> .....	<b>Ошибка! Закладка не определена.</b>
<u>24 статья. Шәһәр төзелеше регламенты составы</u> .....	<b>Ошибка! Закладка не определена.</b>
<u>25 статья. Территориаль зоналарның шәһәр төзелеше регламентлары</u> <b>Ошибка! Закладка не определена.</b>	
<u>25.1. Рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче төрләре</u> .....	35
<u>25.2. Шәһәр торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Ж1)</u> .....	36
<u>25.3. Күп функцияле ижтимагый-эшлекле зоналарның (ОД) шәһәр төзелеше регламенты</u>	39
<u>25.4. Транспорт инфраструктурасы зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Т)</u> .....	42
<u>25.5. Инженерлык инфраструктурасы зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (И)</u> ....	43
<u>25.6. IV-V куркынычлык класслары житештерү һәм склад объектлары зонасының шәһәр төзелеше регламенты (ПЗ)</u> .....	44
<u>25.7. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХ2)</u> .....	46
<u>25.8. Авыл хужалыгы кулланылышы зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХ3)</u> .....	47
<u>25.9. Коммуналь-склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (КС)</u> .....	48
<u>25.10. Рекреацион билгеләнештәге зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (Р2)</u> .....	50
<u>25.11. Зиратларны урнаштыру зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СН1)</u> .....	52
<u>25.12. Калдыклар белән эш итү зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СН2)</u> <b>Ошибка! Закладка не определена.</b>	
<u>26 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган жирләр</u> .....	54
<u>27 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр</u> <b>Ошибка! Закладка не определена.</b>	
<u>28 статья. Жирләрдән фактта яисә планлаштырылган файдалану территорияләре</u> <b>Ошибка! Закладка не определена.</b>	
<u>X БҮЛӨК. Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләү</u> ....	57
<u>39 статья. Территорияне куллануның аерым шартлары булган зоналар чикләрендә жир участкаларын һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләү</u> <b>Ошибка! Закладка не определена.</b>	
<u>29.1. Гомуми нигезләмәләр</u> .....	57
<u>29.2. Су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары</u> .....	58
<u>29.3. Су саклау зоналары, жир өстендәге су объектларының яр буе саклау полосалары</u> .	59
<u>29.4. Электр челтәре хужалыгы объектларының саклау зоналары</u> . <b>Ошибка! Закладка не определена.</b>	
<u>29.5. Газ бүлү челтәрләрен саклау зоналары</u> .....	61
<u>29.6. Предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-күзәтү зоналары</u> .....	64
<u>29.7. Саклау зоналары һәм магистраль үткәргечләрдән минималь ераклык зоналары</u> .....	66
<u>30 статья. Аеруча саклана торган табигый территорияләр чикләрендә жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләү</u> ....	<b>Ошибка! Закладка не определена.</b>
<u>31 статья. Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләү</u> ....	<b>Ошибка! Закладка не определена.</b>
<u>XI БҮЛӨК. Территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин ителүенә минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенә исәпләнгән күрсәткечләре һәм халык</u>	

өчен мондый объектларның территорияль керү мөмкинлегенең максималъ рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре ..... **Ошибка! Закладка не определена.**

## II ӨЛӨШ. ШӘҺӘР ТӨЗӨЛӨШӨ ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАЛАРЫ

### VIII БҮЛӨК. Шәһәр төзелешә зоналаштыру карталары

26.

#### 27. 21 статья. Шәһәр төзелешә зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар

1. «Шәһәр төзелешә зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар» әлегә Кагыйдәләрнең аерылгысыз өлөшө булып тора.

Бу картада билгеләнгән территориаль зоналарның чикләре һәм аларның код билгеләре - территориаль зонаның төр индексы һәм билгеләнгән территориаль зонаның уникаль номеры күрсәтелгән.

Территориаль зоналарның чикләре әлегә Кагыйдәләрнең 8 статьясының 1 томы нигезендә билгеләнгән.

2. Территориаль зонаның һәр төре өчен әлегә Кагыйдәләр белән шәһәр төзелешә регламенты билгеләнә, ул бер төрнең барлык билгеләнгән территориаль зоналарына карата гамәлдә.

Территориаль зоналарның төрләрен билгеләү өчен түбәндәге атамалар һәм шартлы билгеләр (индекслар) кулланыла:

Территориаль зонаның төр индексы	Территориаль зона төрнең атамасы
Ж1	Шәхси торак төзелешә зонасы (Ж1)
ОД	Күп функцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)
Т	Транспорт инфраструктурасы зонасы (Т)
И	Инженерлык инфраструктурасы зонасы (И)
ПЗ	IV-V куркыныч класслы житештерү һәм склад объектлары зонасы (ПЗ)
СХ2	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зонасы (СХ2)
СХ3	Авыл хужалыгы файдалану зонасы (СХ3)
Р2	Рекреацион билгеләнеш зонасы (Р2)
СН1	Зиратларны урнаштыру зонасы (СН1)
ОБ	Оборона һәм куркынычсызлык объектлары зонасы (ОБ)

Территориаль зонаның төрен билгеләү өчен аның атамасын яки индексин куллану әлегә Кагыйдәләр кысаларында тигез мәгънәле.

Территориаль зоналарның төп хәрәф яки хәрәф-сан индексин, нокта билгесен һәм өстәмә санны (мәсәлән, ПЗ.1) үз эченә алган состав индексы белән территориаль зоналар төрләре төп индекс билгеләгән территориаль зонаның төп төрнең төрчәләре булып тора. Территориаль зоналарның мондый төрләре өчен махсус шәһәр төзелешә регламентлары билгеләнә, алар территориаль зонаның төп төрнең типовой шәһәр төзелешә регламентыннан жир участкаларынан һәм төзелеш объектларынан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен чикләү, рөхсәт ителгән төзелешнең чик параметрлары, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү ягыннан аерыла.

3. Билгеләнгән территориаль зоналарны идентификацияләү өчен территориаль зонаның номеры һәм исеме кулланыла. Билгеләнгән территориаль зонаның исеме территориаль зонаның төр атамасыннан тора, ул түгәрәк скобкада төзелгән территориаль зонаның төр индексин һәм билгеләнгән территориаль зонаның номерын үз эченә ала.

Территориаль зона индексы территориаль зонаның төр индексин белән туры килә. Территориаль зоналарга карата әлегә кагыйдәләр кысаларында «территориаль зона индексы» һәм «территориаль зона төрнең индексы» терминнарын куллану бертигез мәгънәле. Бер үк индекска ия булган барлык территориаль зоналар өчен гомуми шәһәр төзелешә регламенты гамәлдә.

Шәһәр төзелешә зоналаштыру картасында түбәндәге территориаль зоналарның чикләре билгеләнгән:

Зона номеры	Зона индексы	Территориаль зонаның атамасы	Зонаның урнашуы
1-1	Ж1	№1-1 шәхси торак төзелешә зонасы (Ж1)	Ульяновка авылы
1-2	ОД	№1-2 күп функцияле ижтимагый-эшлекле зона	Ульяновка авылы

		(ОД)	
1-3	Т	№1-3 транспорт инфраструктурасы зонасы (Т)	Ульяновка авылы
1-4	И	№1-4 инженерлык инфраструктурасы зонасы (И)	Ульяновка авылы
1-5	ПЗ	№1-5 IV-V куркыныч класслы житештерү һәм склад объектлары зонасы (ПЗ)	Ульяновка авылы
1-6	СХ2	№1-6 авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зонасы (СХ2)	Ульяновка авылы
1-7	СН1	№1-7 зиратларны урнаштыру зонасы (СН1)	Ульяновка авылы
1-8	ОБ	№1-8 оборона һәм куркынычсызлык объектлары зонасы (ОБ)	Ульяновка авылы
2-1	Ж1	№2-1 шәхси торак төзелеше зонасы (Ж1)	Девичья Поляна авылы
2-2	ОД	№2-2 күп функцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)	Девичья Поляна авылы
2-3	СХ3	№2-3 авыл хужалыгы куллану зонасы (СХ3)	Девичья Поляна авылы
2-4	Р2	№2-4 рекреацион билгеләнеш зонасы (Р2)	Девичья Поляна авылы
3-1	Ж1	№3-1 шәхси торак төзелеше зонасы (Ж1)	Нагорный бистәсе
4-1	Ж1	№4-1 шәхси торак төзелеше зонасы (Ж1)	Саминовка авылы
5-1	Ж1	№5-1 шәхси торак төзелеше зонасы (Ж1)	Сосновка авылы
5-2	ОД	№5-2 күп функцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)	Сосновка авылы
5-3	СХ3	№5-3 Авыл хужалыгы куллану зонасы (СХ3)	Сосновка авылы
6-1	И	№6-1 инженерлык инфраструктурасы зонасы (И)	Ульяновка авыл жирлеге
6-2	СХ2	№6-2 авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зонасы (СХ2)	Ульяновка авыл жирлеге
6-3	СН1	№6-3 зиратларны урнаштыру зонасы (СН1)	Ульяновка авыл жирлеге

Территориаль зонаны билгеләү өчен аның атамасын яки номерын куллану әлеге Кагыйдәләр кысаларында тигез мәгънәле.

4. Билгеләнгән территориаль зоналарның чикләре бер яки берничә чик контурларыннан тора ала.

Шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында бер үк индекска һәм территориаль зона номерына ия территориаль зоналар чикләре контурлары бер күп контурлы территориаль зонага карый.

Шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында бер үк индекска, ләкин территориаль зоналарның төрле номерларына ия территориаль зоналарның чикләре контурлары бер төрнең төрле территориаль зоналарына карый.

5. Территориаль зоналардан тыш, алар өчен чикләр һәм шәһәр төзелеше регламентлары мәжбүри рәвештә билгеләнә, шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында шулай ук күрсәтелгән:

- шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган жирләр;
- шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр;
- барлык жир участогына карата билгеләнә алмаган территориаль зона регламентына ярашлы рәвештә жирләрне (жир участогын яки аның бер өлешен) чынлыкта яки планлаштырылган файдалану территориясе.

Күрсәтелгән жирләр һәм территорияләр өчен түбәндәге атамалар һәм шартлы текст билгеләре (индекслар) кулланыла:

1) Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган жирләр

Индекс	Атамасы
ЛО	Сызыклы объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән жир кишәрлекләре
ДПИ	Файдалы казылмаларны чыгару өчен билгеләнгән жир кишәрлекләре
ТОП	Гомуми файдаланудагы территорияләр

2) Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр

Индекс	Атамасы
ЛФ	Урман фонды жирләре
ВО	Жир өсте сулары белән капланган жирләр
СХ	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре



ООПТ	Аеруча саклана торган табигый территориялар жирлэре
------	---

### 3) Жирлэрдэн фактта яисэ планлаштырылган файдалану территориялэре

Индекс	Атамасы
Ж1-Ф	Регламент нигезендэ жирлэрдэн фактик файдалану территориясе Ж1
СХ2-Ф	Зона регламентына ярашлы рэвештэ жирлэрдэн фактик файдалану территориясе СХ2
СН1-Ф	Зона регламентына ярашлы рэвештэ жирлэрдэн фактик файдалану территориясе СН1

Күрсэтелгэн жирлэр һәм территориялар территориаль зоналар булып саналмый, бу жирлэр һәм территориялар чиклэре турында мәгълүматлар эзерләнми һәм Күчемсез милекнең бердәм дәүләт реестрына кертелми.

6. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына ярашлы рэвештэ, шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында, мондый эшчәнлекне планлаштыру очрагында, территорияне комплекслы үстерү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру каралган территориялэр мәжбүри рэвештэ билгеләнэ. Мондый территориялэрнең чиклэре бер яки берничэ территориаль зона чиклэре буенча билгеләнэ.

Чиклэрэндэ территорияне комплекслы үстерү буенча эшчәнлек алып баруны күздэ тоткан территориялэр «Ульяновка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге чиклэрэндэ билгеләнмэгән, шуңа бэйле рэвештэ әлеге Кагыйдэлэр материалларында күрсәтелмэгән.

## 28. 22 статья. Шәһәр төзелеше зоналаштыру картасы. Территорияне куллануның аерым шартлары булган зоналар

1. «Шәһәр төзелеше зоналаштыру картасы. Территорияне куллануның аерым шартлары булган зоналар» әлеге Кагыйдэлэрнең аерылгысыз өлеше булып тора.

Бу картада территорияне куллануның аерым шартлары булган зоналарның чиклэре күрсәтелгән, алар Россия Федерациясе законнарына ярашлы рэвештэ жир участокларын һәм капитал төзелеш объектларын куллануга өстәмэ чикләүлэр кертэ.

2. Әлеге Томның 29 статьясының 29.1 өлеше нигезләмэлэрэнэ ярашлы рэвештэ, әлеге кагыйдэлэр кысаларында территорияне куллануның аерым шартлары булган зоналар өч төргэ бүленэ: билгелэнгән, билгеләнүгэ планлаштырылган, ориентирлы. Шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында территорияне куллануның аерым шартлары булган билгелэнгән һәм урнаштыру өчен планлаштырылган зоналарның чиклэре генэ күрсәтелэ.

Территорияне куллануның аерым шартлары булган ориентир зоналарының чиклэре шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында күрсәтелми, чөнки аларның жир участокларын һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләү буенча юридик көче юк. Бу зоналарның якынча чиклэре генераль планни нигезләү буенча материаллар составына керүче торак пунктның генераль планы карталарында күрсәтелергэ мөмкин.

Территорияне куллануның аерым шартлары булган зоналарны билгеләү планлаштырылган шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында күрсәтү мәгълүмати-белешмэ характерда. Территориялэрнең махсус шартлары белән зоналарны билгеләү өчен планлаштырылган чиклэрдэ тулысынча яки өлешчэ урнашкан жир кишәрлеклэрэнэң хокук иялэре суд тәртибендэ мондый зоналар өчен билгелэнгән чикләүлэрнең гамәлдэ булуын шик астына алырга хокуклы.

2. Күрсәтелгән зоналар чиклэрэндэ гамәлдэ булган жир кишәрлеклэрэн һәм капитал төзелеш объектларын куллану чикләүлэрэнэ характеристикалары туры килмэгән территорияне куллануның махсус шартлар белән билгелэнгән яки билгеләүгэ планлаштырыла торган зоналар чиклэрэндэ тулысынча яки өлешчэ урнашкан жир кишәрлеклэре һәм капитал төзелеш объектлары әлеге Кагыйдэлэргэ туры килми дп санала.

3. Территорияне куллануның аерым шартлары булган зоналар чиклэрэннэн тыш, күрсәтелгән картада аеруча саклана торган табигый территориялэр, мэдэни мирас объектлары территориялэре, ачыкланган мэдэни мирас объектлары, мэдэни мирас объектлары билгелэрэнэ ия объектлар чиклэре; тарихи торак пунктлар территориялэре чиклэре күрсәтелергэ мөмкин.

## 29. 23 статья. Территориаль зоналар чиклэре турында мәгълүмат

1. Өлеге Кагыйдэлэргэ мәжбүри кушымта булып билгелэнгән территорияль зоналарның чикләре турында мәгълүмат тора, аларда территорияль зоналарның чикләре урнашуының график тасвирламасы, күчөмсөз милекнең Бердәм дөүлөт реестрын алып бару өчен кулланыла торган координаталар системасында өлеге чикләренң характерлы нокталары координаталары исемлеге бар.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына ярашлы рәвештә, жирле үзидарә органнары территорияль зоналарның чикләре урнашуының текстлы тасвирламасын эзерләргә хоуклы. Өлеге Кагыйдэләр проектын эшләү кысаларында территорияль зоналарның чикләре урнашуының текстлы тасвирламасы эзерләнмәгән һәм территорияль зоналар чикләре турында мәгълүматка кертелмәгән.

2. Территорияль зоналар чикләре турында мәгълүмат түбәндөгә рәвештә тәкъдим ителгән:

1) Дөүлөт теркәве, кадастр һәм картография федераль хөзмәтенә 26.07.2022 № П/0292 боерыгы белән расланган «Торак пунктлар, территорияль зоналар, аеруча саклана торган табигый территорияләр, территорияләрне куллануның аерым шартлары булган зоналар чикләренә урнашуын график тасвирлау формасын, торак пунктлар, территорияль зоналар чикләренә урнашу урынын текстлы тасвирлау формасын, торак пунктлар, территорияль зоналар, аеруча саклана торган табигый территорияләр, территорияләрне куллануның аерым шартлары булган зоналар чикләренә характерлы нокталарның координаталарын төгәл билгеләү таләпләрен, торак пунктлар, территорияль зоналар, аеруча саклана торган табигый территорияләр, территорияне куллануның аерым шартлары булган зоналар чикләре турында мәгълүматлар булган электрон документ форматын билгеләү турында» нигезендә өлеге Кагыйдэләр белән билгелэнгән барлык территорияль зоналарның чикләре турында мәгълүматны үз эченә алган PDF форматындагы электрон документ;

2) Бердәм дөүлөт күчөмсөз милек реестрына территорияль зоналар чикләре турында мәгълүмат кергү өчен кирәкле XML форматындагы электрон документлар рәвешендә.

# III ӨЛӨШ. ШӘҺӘР ТӨЗӨЛӨШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ

## IX БҮЛӨК. Шәһәр төзелешә регламентлары

### 24 статья. Шәһәр төзелешә регламенты составы

1. Шәһәр төзелешә регламенты жир участокларының хокукый режимын билгели, шулай ук жир участоклары өстенән һәм астында булган һәм аларны төзү һәм капиталъ төзелеш объектларын эксплуатацияләү процессында кулланылган барлык нәрсәләргә дә билгели.

2. Шәһәр төзелешә регламентлары түбәндәгеләргә исәпкә алып билгеләнгән:

1) территорияль зона чикләрендә жир кишәрлекләргән һәм капиталъ төзелеш объектларын фактик куллану;

2) бер территорияль зона чикләрендә жир участокларын һәм капиталъ төзелеш объектларын куллануның булган өҗм планлаштырыла торган төрлө төрләргән берләштерү мөмкинлекләргә;

3) генераль план белән билгеләнгән функциональ зоналар һәм аларның планлаштырылган үсешә характеристикалары;

4) территорияль зоналарның төрләргә;

5) мәдәни мирас объектларын, шулай ук аеруча саклана торган табигый территорияләргә, башка табигый объектларны саклау таләпләргә.

3. Шәһәр төзелешә регламентының гамәлдә булуы шәһәр төзелешә зоналаштыру картасында билгеләнгән территорияль зона чикләргә чикләрендә урнашкан барлык жир участокларына һәм капиталъ төзелеш объектларына тарала.

4. Шәһәр төзелешә регламенты гамәлдә булуы түбәндәгә жир участокларына кагылмый:

1) Россия Федерациясә халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарих һәм мәдәният һәйкәлләргән) бердәм дәүләт реестрына кертелгән һәйкәлләр һәм ансамбльләргә территорияләргә чикләрендә, шулай ук ачыкланган мәдәни мирас объектлары булып торган һәм аларны тоту режимы, реставрацияләү, консервацияләү, торгызу, ремонтлау һәм жайлаштыру параметрлары турында карарлар Россия Федерациясенә объектларны саклау турындагы законнары белән билгеләнгән тәртиптә кабул ителә торган һәйкәлләр яки ансамбльләргә территорияләргә чикләрендә;

2) гомуми файдаланудагы территорияләргә чикләрендә;

3) сызыклы объектларны урнаштыру өчән билгеләнгән һәм/яки сызыклы объектлар белән биләнгән;

4) файдалы казылмалар чыгару өчән бирелгән.

5. Тарихи торақ пунктлар, истәлеклө урыннар, дөвалау-сәламәтләндерү жирләргә һәм курортлар, территорияләргә куллануның аерым шартлары булган зоналар территорияләргә карата шәһәр төзелешә регламентлары Россия Федерациясә законнарына ярашлы рәвештә билгеләнә.

6. Шәһәр төзелешә регламентлары урман фонды жирләргә, жир өстә сулары белән капланган жирләргә, запас жирләргә, аеруча саклана торган табигый территорияләргә (дөвалау-сәламәтләндерү жирләргә һәм курортлардан тыш), авыл хужалыгы билгеләнешендәгә жирләргә составындагы авыл хужалыгы жирләргә, махсус икътисади зоналар һәм тиз үсеш территорияләргә чикләрендә урнашкан жир участоклары өчән билгеләнми.

7. Шәһәр төзелешә регламентында тиешлө территорияль зона чикләрендә урнашкан жир участокларына һәм капиталъ төзелеш объектларына карата түбәндәгеләргә күрсәтелә:

1) жир кишәрлекләргән һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану төрләргә;

2) жир участокларының чик (минималь һәм (яки) максималь) үлчәмнәргә һәм рөхсәт ителгән төзелешнә, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнә чик параметрлары;

2.1) капиталъ төзелеш объектларының архитектура-шәһәр төзелешә кыяфәтенә таләпләргә;

3) Россия Федерациясә законнары нигезендә билгеләнә торган жир кишәрлекләргән һәм капиталъ төзелеш объектларын куллануны чикләүләр;

4) шәһәр төзелешә регламенты билгеләнгән территорияль зона чикләрендә территорияне комплекслы үстерү буенча эшчәнлекнә гамәлгә ашыру каралган очракта, территорияне коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин итүнә минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсә һәм күрсәтелгән объектларның халык өчән территорияль мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсә исәпләнгән күрсәткечләргә.

8. Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән куллануның төп төрләрен билгеләү шәһәр төзелеше регламенты билгеләнгән һәр территориаль зонага карата мәжбүри булып тора.

9. Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләренә һәм шартлы рөхсәт ителгән жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллануға карата өстәмә буларак кына рөхсәт ителә һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла. Рөхсәт ителгән ярдәмче төрне төп яки шартлы рөхсәт ителгән төр урынына куллану рөхсәт ителми.

10. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен башка төр файдалануға үзгәртү, әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә техник регламентлар таләпләрен үтәү шарты белән, шәһәр төзелеше регламентына ярашлы рәвештә башкарыла.

11. Дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, дәүләт һәм муниципаль учреждениеләрдән, дәүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш, жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан хокук ияләре тарафыннан рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм ярдәмче төрләре өстәмә рөхсәтсез һәм килешмичә мөстәкыйль сайлана.

12. Жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объектын шартлы рәвештә файдалануға рөхсәт бирү Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясына ярашлы рәвештә әлеге Кагыйдәләр белән билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

13. Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган яки шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен башка төргә үзгәртү турында карарлар федераль законнарға ярашлы рәвештә кабул ителә.

14. Линия объектларын (гомуми файдаланудагы тимер юллардан һәм федераль һәм төбәк әһәмиятендәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларыннан тыш), саклау корылмаларын (насаждениеләрен), мелиорация объектларын, антенна-мачта корылмаларын, мәгълүмати һәм геодезия билгеләрен урнаштыру теләсә кайсы территориаль зонада рөхсәт ителгән файдалануның рөхсәт ителгән төрләре исемлегендә күрсәтелмичә рөхсәт ителә.

15. Жир участкаларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре Росреестрның 10.11.2020 № П/0412 боерыгы белән расланган жир участкаларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторына (алга таба - Классификатор) ярашлы билгеләнә. Күрсәтелгән классификаторда рөхсәт ителгән куллану төрләренең исемнәре, аларның кодлары (санлы билгеләре) һәм жир участогын рөхсәт ителгән куллану төренең тасвирламасы бар. Жир участогын рөхсәт ителгән куллану төренең текст атамасы һәм аның коды (санлы билгеләмә) тигез мәгънәле.

16. Жир участкаларының чик (минималь һәм (яки) максималь) үлчәмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары үз эченә ала:

1) жир участкаларының чик (минималь һәм (яки) максималь) үлчәмнәре, шул исәптән аларның мәйданы;

2) биналарның, төзелешләренең, корылмаларның чикләнгән саны һәм чикләнгән биекlege;

3) жир участогы чикләрендә төзелешнең максималь проценты, ул төзелергә мөмкин булган жир участогының гомуми мәйданының жир участогының бөтен мәйданына нисбәте буларак билгеләнә;

4) якынарак биналар, төзелешләр, корылмалар төзү тыелган биналар, төзелешләр, корылмалар төзүнең рөхсәт ителгән урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенешләр.

17. Жир участкаларының чик (минималь һәм (яки) максималь) үлчәмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары кагыйдәләр җыентыклары, техник регламентлар, шәһәр төзелеше проектлаштыру нормативлары, санитар кагыйдәләр белән чик параметрларына катгыйрак таләпләр каралмаган очракта кулланыла.

18. Бинаның иң күп катлары жир өстендәге барлык катларны үз эченә ала, шул исәптән мансарда, шулай ук цоколь каты, әгәр цоколь катының өске өлеше жирнең план билгесе дәрәжәсеннән 2 м-дан да ким булмаса.

18.1. 6.8 Классификатор коды белән рөхсәт ителгән куллану төре өчен корылмаларның (антенна-мачта) чик биеклеген билгеләнми.

19. Жир участогы төзелешенәң максималь проценты жир участогында урнашкан барлык биналарның һәм корылмаларның майданын исәпкә ала, ясы корылмалардан һәм капитал төзелеш объектлары яки аларның жир участогы өслеге астында булган өлешләрәнән тыш (объектның жир асты өлеше).

20. Территориаль зоналар чикләрендә жир участокларынан һәм капитал төзелеш объектларынан рөхсәт ителгән файдалануның бертөрле төрләре, әмма жир участкаларының төрле чик (минималь һәм (яки) максималь) зурлыктары һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары һәм шундый зурлыктар һәм параметрлар комбинацияләре булган подзоналар урнаштырылырга мөмкин.

### 30. 25 статья. Территориаль зоналарның шәһәр төзелеш регламентлары

Шәһәр төзелеш регламентлары территориаль зонаның һәр төренә карата билгеләнә. Территориаль зонаның һәр төренә шәһәр төзелеш регламенты әлеге төрнең барлык билгеләнгән территориаль зоналарына тарала.

#### 25.1. Рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче төрләре

Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллануның төп һәм шартлы рөхсәт ителгән төрләренә карата өстәмә буларак кына рөхсәт ителә һәм алар белән бергә башкарыла. Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрен төп яки шартлы рөхсәт ителгән төргә өстәмә рәвештә генә сайларга мөмкин, аны төп яки шартлы рөхсәт ителгән төр урынына билгеләргә ярамый.

Жир участкаларының чик (минималь һәм (яки) максималь) үлчәмнәре, шулай ук рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче төрләре өчен жир участкалары чикләренән минималь чигенүләр күрсәтелми, чөнки алар төп яки шартлы рөхсәт ителгән куллану төре белән билгеләнә.

Шәһәр төзелеш регламентында әлеге төрне Классификаторда тасвирлау нигезендә конкрет төп яки шартлы рөхсәт ителгән төр өчен рөхсәт ителгән рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре күрсәтелми.

Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче төрләре; төп яки шартлы рөхсәт ителгән төрләрнең кодлары, алар өчен ярдәмче куллану төре билгеләнә, һәм рөхсәт ителгән төзелешнең чик параметрлары, ярдәмче төрләр өчен капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү:

Рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче төре коды	Рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче төре исеме	Ярдәмче төр билгеләнә торган төп һәм шартлы рөхсәт ителгән куллану төрләре кодлары	Капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең һәм реконструкцияләүнең иң чик параметрлары	
			катларның чик саны, корылманың чик биеклеген	төзелешнең максималь проценты
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәртү	1.8; 1.9; 1.10; 1.11; 1.12; 1.13	н.у.	н.у.
1.18	Авыл хужалыгы житештерүен тәмин итү	1.8, 1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 1.13	н.у.	н.у.
1.19	Чүп үләнән чабу	1.8	н.у.	н.у.
1.20	Авыл хужалыгы хайваннарын көтү	1.8	н.у.	н.у.
2.7.1	Автотранспортны саклау	2.1.1; 2.5; 2.6; 4.1	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	1.7; 1.8; 1.9; 1.10; 1.11; 1.12; 1.13; 1.14; 1.15;	н.у.	н.у.

		1.16; 1.17; 1.18; 2.1.1; 2.4; 2.5; 2.7.1		
3.2.4	Тулай торақлар	3.5.2, 6.12	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреш хезмәте	2.5; 2.6; 3.2.4	н.у.	н.у.
3.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәнлегә объектлары	3.6.2	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте	1.8, 1.9, 1.10, 1.11	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	3.4.1, 3.4.2, 3.10.1, 4.8.1, 5.2.1, 6.4, 6.9, 7.6, 9.2.1, 12.1	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	4.3, 4.4, 4.7, 4.8.1, 5.2.1, 7.6, 9.2.1	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт гаражлары	3.1, 3.1.2, 3.4.2, 3.8, 3.8.1, 3.9.2, 3.9.3, 4.1, 4.8.1	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	4.9, 4.9.1.1, 4.9.1.4	2 этажа, 10 метров	н.у.
4.9.1.4	Автомобильләрне ремонтлау	4.9.1.1, 4.9.1.3	2 этажа, 10 метров	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгьльләнү өчен майданчықлар	3.6.2, 5.2.1, 9.2.1	н.у.	н.у.
5.4	Кече суднолар өчен причаллар	3.6.2, 5.2.1, 9.2.1	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	9.2.1	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	1.13	н.у.	н.у.

## 25.2. Шәхси торақ төзелеш зоналарының шәһәр төзелеш регламенты (Ж1)

Шәхси торақ төзелеш зонасының шәһәр төзелеш регламенты (Ж1) әлеге Кагыйдәләр белән билгеләнгән Ж1 индексы булган территориаль зоналарга тарала.

Шәхси торақ төзелеш зоналары түбәндәгеләрне урнаштыру өчен билгеләнгән:

- шәхси торақ төзелеш һәм шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен билгеләнгән йорт яны жир участкалары белән аерым торган торақ йортлар;
- блокланган торақ йортлар;
- аз катлы күп фатирлы торақ йортлар (дүрт катка кадәр, шул исәптән мансарда).

Торақ зоналарда социаль һәм коммуналь-көнкүреш объектларын, сәламәтлек саклау объектларын, мәктәпкчә, башлангыч гомуми һәм урта гомуми белем бирү объектларын, гыйбадәт йортларын, автомобиль транспорты тукталышларын, гараж объектларын, гражданның яшәве белән бәйлә һәм әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясамаучы объектларны урнаштыру рөхсәт ителә. Торақ зоналар составына бакчачылык алып бару өчен билгеләнгән территорияләр дә кертелергә мөмкин.

2.1, 2.2, 2.3 кодлары белән рөхсәт ителгән куллану төрләре булган жир участкалары (шул исәптән бүлү яисә чыгару юлы белән) барлыкка килгәндә (блоклар саны икедән артмаган очракта) урам (йөреш) фронты буенча жир участогының минималь киңлегә 25 м – дан ким булмаса тиеш; 2.3 коды өчен блоклар саны икедән артык булганда - 15 м.

2.1, 2.2, 2.3 кодлары белән рөхсәт ителгән куллану төрләре өчен катларның чик саны һәм чик биеклегә төп биналарга, төзелешләргә һәм корылмаларга карата билгеләнә. Ярдемче корылмаларның максималь биеклегә 3,5 м яссы түбә башына кадәр, авыш түбә очына кадәр 4,5 м.

6.8 коды белән рөхсәт ителгән куллану төре өчен (антенна-мачта корылмалары) рөхсәт ителгән куллану төрләре белән жир участкалары чикләренә кадәр минималь ераклык 2.1, 2.1.1, 2.2, 2.3, 3.5.1, 3.5.2 – 50 метрдан да ким түгел.

4.0-4.10 кодларында каралган, түбәсе авыш булган рөхсәт ителгән куллану төре белән жәмәгать биналары өчен, әгәр түбә кәрнизенә чыгуы 0,5 метрдан артып китсә, күрше жир участкалары чикләренә кадәр минималь ераклык - түбә кәрнизенән 1 метр.

Шәхси торак төзелеше өчен түбәндәге араларны кабул итәргә кирәк:

- участок чигеннән торак йорт диварына кадәр 3 метрдан да ким түгел, урам (йөреш) ягыннан - 5 метрдан да ким түгел;

- участок чикләреннән хужалык корылмаларына кадәр - 1 метрдан да ким түгел, урам (йөреш) ягыннан - 5 метрдан да ким түгел; авыш түбәле корылмалар өчен күрсәтелгән аралар түбә кәрнизеннән үлчәнә, әгәр түбә кәрнизенә чыгуы 0,5 метрдан артып китсә;

- туалеттан, тирес жыю өчен майданчыктардан, казып алу чоқырыннан, чистарту корылмаларыннан, терлекләргә тоту өчен хужалык корылмаларыннан күрше торак бинаның стеналарына кадәр - 10 метрдан да ким түгел;

- торак бинаның тәрәзәләреннән күрше участка урнашкан хужалык корылмаларына кадәр - 10 метрдан да ким түгел, автотранспорт саклау өчен корылмаларга кадәр (гараж) - 4 метрдан да ким түгел;

- үзәкләштерелгән канализация булмаганда, бәдрәфтән су белән тәэмин итү чыганагына (коега) кадәр ара - 25 метрдан ким түгел;

- үзәкләштерелгән канализация булмаганда, бәдрәфтән күрше йорт диварларына кадәр ара - 12 метрдан ким түгел.

Блокировкаланган һәм аз катлы күп фатирлы торак төзелешләр өчен түбәндәге араларны кабул итәргә кирәк:

- участок чигеннән торак йорт диварына кадәр - 3 метрдан да ким түгел, урам (йөреш) ягыннан - 2.3 коды өчен 5 метрдан да ким түгел;

- торак йортларның озын яклары арасында биекlege 2 - 3 кат: ким дигәндә 15 м;

4 кат: ким дигәндә 20 м (көнкүреш ярклары);

- шул ук биналарның озын яклары һәм торак бүлмәләрдән тәрәзәләр белән янъяклары арасында - 10 м – дан да ким түгел.

Гомуми файдаланудагы майданчыктар торак һәм ижтимагый биналардан түбәндәге ераклыкта урнаштырылырга тиеш:

- торак биналарга кадәр балалар уйнау өчен – 12 м;

- өлкәннәр өчен ял итү – 10 м;

- автомобильләр кую өчен – 10 м;

- спорт белән шөгылләнү өчен 10 метрдан 40 метрга кадәр;

- хужалык максатлары өчен - 20 м;

- калдыктар өчен контейнерлар белән майданчыктар - 20дән 100 метрга кадәр.

Ярдәмче корылмаларны, автомобиль транспорты саклау урыннарыннан тыш, урамнар ягыннан урнаштырырга ярамый.

Рөхсәт ителгән куллану төрләре өчен коймаларның максималь биекlege 2.1, 2.2 кодлары белән – 2 м, 2.1.1, 2.3 кодлары белән – 1.5 м. Койма материалы һәм тибы янәшәдәге участоклар арасында, бакчалар биләгән өлештә – аулак булмаган, челтәрле, кояш яктыртуын үткәрүче.

Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренә чик (минималь һәм (яки) максималь) үлчәмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төре		Жир участкаларының чик үлчәмнәре һәм рөхсәт ителгән капитал төзелеш объектларын төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Атамасы	жир участогы күләме, кв. м	катлар саны / төзелеш биекlege	төзелешнең максималь проценты	жир участогы чикләреннән минималь чигенүләр, м
<b>Рөхсәт ителгән куллануның төп төрләре</b>					
2.1	Шәхси торак төзелеше өчен	мин. – 1000 макс. – н.у.	3 кат/18 м	50 %	5/3
2.2	Шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен (йорт яны жир участогы)	мин. – 1000 макс. – н.у.	3 кат/18 м	40 %	5/3
2.3	Блокланган торак төзелеше	мин. – 1000 макс. – н.у.	3 кат/18 м	60 %	5/3
3.4.1	Амбулатор-поликлиник хезмәт	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

	күрсәтү				
3.5.1	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем	н.у.	н.у.	н.у.	10/н.у.
3.8	Ижтимагый идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8.1	Дәүләт идарәсе	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир участкалары (территорияләре)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл челтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
<b>Рөхсәт ителгән куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре</b>					
2.1.1	Аз катлы күп фатирлы торак төзелеш	мин. – 500 макс. – н.у.	4 кат (мансарданы кертеп)/ 20 м	75%	н.у.
2.7	Торак төзелешенә хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.1	Социаль хезмәт күрсәтү йортлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.2	Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.3	Элемтә хезмәтләре күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай тораклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреш хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7	Дини куллану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.1	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.2	Дини идарә һәм мәгариф	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аңа бәйле өлкәләрдә эшчәнлекне тәмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.1	Эшлекле идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	3 этажа/н.у.	н.у.	н.у.
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлеге	н.у.	2 этажа/н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	2 этажа/н.у.	н.у.	н.у.
4.7	Кунакханә хезмәте	н.у.	3 этажа/н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	н.у.	2 этажа/10 м	н.у.	н.у.
4.9.1.4	Автомобильләргә ремонтлау	н.у.	2 этажа/10 м	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
13.1	Яшелчәлек алып бару	мин. – н.у. макс. – 3000	0/0	0 %	н.у.



13.2	Бакчачылык алып бару	мин. – 600 макс. – 1500	н.у.	н.у.	н.у.
------	----------------------	----------------------------	------	------	------

Искәрмәләр.

«Жир участогы чикләреннән минималь чигенүләр» графасында кисәкчә аша урам ягыннан һәм жир участогының башка якларыннан чигенү мөгънәләре китерелә.

«Н.у.» шартлы кыскартылышы белән билгеләнмәгән параметрлар билгеләнгән.

Жир участкаларын һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче төрләре рөхсәт ителгән куллануның төп һәм шартлы төрләре өчен [әлеге Томның IX бүлегендә](#) күрсәтелгән таблицага, [25 статьясына, 25.1 пунктына](#) ярашлы рәвештә билгеләнә.

Бу статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелеше проектлаштыру нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләренә туры китереп билгеләнә.

### **25.3. Күп функцияле ижтимагый-эшлекле зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (ОД)**

Күп функцияле ижтимагый-эшлекле зоналарның (ОД) шәһәр төзелеше регламенты әлеге Кагыйдәләр белән билгеләнгән ОД индексы булган территориаль зоналарга тарала.

Күп функцияле ижтимагый-эшлекле зоналар мәдәният, сәүдә, сәламәтлек саклау, жәмәгать туклануы, социаль һәм мәдәни-көнкүреш билгеләнешендәге объектларны, эшкуарлык эшчәнлеге, урта һөнәри һәм югары һөнәри белем объектларын, административ, фәнни-тикшеренү учреждениеләрен, гыйбадәт йортларын, автомобиль транспорты тукталышларын, эшлекле, финанс билгеләнешендәге объектларны, гражданнарның тормыш эшчәнлеген тәмин итүгә бәйле башка объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән.

Ижтимагый-эшлекле зоналарда урнаштыру өчен рөхсәт ителгән капитал төзелеш объектлары исемлегенә торак йортлар, блокировкаланган төзелешле торак йортлар, күп фатирлы йортлар, кунакханәләр, жир асты яки күп катлы гаражлар кертелергә мөмкин.

2.1, 2.2, 2.3 кодлары белән рөхсәт ителгән куллану төрләре булган жир участкалары (шул исәптән бүлү яки чыгару юлы белән) барлыкка килгәндә (блоклар саны икедән артмаган очракта) урам (йөреш) фронты буенча жир участогының минималь киңлеге 25 м – дан ким булмаска тиеш; 2.3 коды өчен блоклар саны икедән артык булганда - 15 м.

2.1, 2.2, 2.3 кодлары белән рөхсәт ителгән куллану төрләре өчен катларның чик саны һәм чик биекlege төп биналарга, төзелешләргә һәм корылмаларга карата билгеләнә. Ярдәмче корылмаларның максимал биекlege - 3,5 м яссы түбә башына кадәр, авыш түбә очына кадәр - 4,5 м.

6.8 коды белән рөхсәт ителгән куллану төре өчен (антенна-мачта корылмалары) рөхсәт ителгән куллану төрләре белән жир участкалары чикләренә кадәр минималь ераклык 2.1, 2.1.1, 2.2, 2.3, 3.5.1, 3.5.2 кодлары белән – 50 метрдан да ким түгел.

4.0-4.10 кодларында каралган, түбәсе авыш булган рөхсәт ителгән куллану төре белән жәмәгать биналары өчен, әгәр түбә кәрнизенә чыгуы 0,5 метрдан артып китсә, күрше жир участкалары чикләренә кадәр минималь ераклык - түбә кәрнизеннән 1 метр.

Биналар арасындагы минималь аралар:

- мәктәпкәчә һәм гомуми белем бирү учреждениеләре өчен кызыл линиядән төп корылмага кадәр - 10 м;

- стационарлы дөвалау учреждениеләре өчен кызыл линиядән төп корылмага кадәр - 30 м;

- стационар белән дөвалау учреждениесе бинасы һәм башка ижтимагый һәм торак биналар арасындагы ара - 50 м-дан ким түгел;

Шәхси торак төзелеше өчен түбәндәге араларны кабул итәргә кирәк:

- участок чигеннән торак йорт диварына кадәр - 3 метрдан да ким түгел, урам (йөреш) ягыннан - 5 метрдан да ким түгел;

- участок чикләреннән хужалык корылмаларына кадәр - 1 метрдан да ким түгел, урам (йөреш) ягыннан - 5 метрдан да ким түгел; авыш түбәле корылмалар өчен күрсәтелгән аралар түбә кәрнизеннән үлчәнә, әгәр түбә кәрнизенә чыгуы 0,5 метрдан артып китсә;

- туалеттан, тирес жыю өчен майданчыктардан, казып алу чокрыннан, чистарту корылмаларыннан, терлеклэрне тоту өчен хужалык корылмаларыннан күрше торак бинаның стеналарына кадэр - 10 метрдан да ким түгел;

- торак бинаның тэрэзалэрэннэн күрше участка урнашкан хужалык корылмаларына кадэр - 10 метрдан да ким түгел, автотранспорт саклау өчен корылмаларга кадэр (гараж) - 4 метрдан да ким түгел;

- үзэклэштэрелгэн канализация булмаганда, бэдрэфтэн су белэн тээмин итү чыганагына (коега) кадэр ара - 25 метрдан ким түгел.

Блокировкаланган һәм аз катлы күп фатирлы торак төзелешлэр өчен түбэндэге араларны кабул итэргэ кирэк:

- участок чигеннэн торак йорт диварына кадэр - 3 метрдан да ким түгел, урам (йөреш) ягыннан - 2.3 коды өчен 5 метрдан да ким түгел; Ульяновка авыл жирлеге өчен комментарий кирэк.

- биекlege 2 - 3 катлы торак йортларның озын яклары арасында: ким дигэндэ 15 м;

4 кат: ким дигэндэ 20 м (көнкүреш ярыклары);

- шул ук биналарның озын яклары һәм торак бүлмэлэрдэн тэрэзалэр белэн яньяклары арасында 10 м – дан да ким түгел.

Гомуми файдаланудагы майданчыктар торак һәм ижтимагый биналардан түбэндэге ераклыкта урнаштырылырга тиеш:

- торак биналарга кадэр балалар уеннары өчен – 12 м;

- өлкәннэр ялы өчен – 10 м;

- автомобильлэр стоянкасы өчен – 10 м;

- спорт белэн шөгыллэнү өчен 10 метрдан 40 метрга кадэр;

- хужалык максатлары өчен 20 м;

- калдыктар өчен контейнерлар белэн майданчыктар 20дэн 100 метрга кадэр.

Рөхсэт ителгэн куллану төрлэре өчен коймаларның максимал биекlege 2.1, 2.2 кодлары белэн – 2 м, 2.1.1, 2.3 кодлары белэн – 1.5 м. Койма материалы һәм тибы янэшэдэге участкалар арасында, бакчалар билэгэн өлештэ - аулак булмаган, челтэрле, кояш яктыртуын үткэрүче.

Жир кишэрлеклэрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсэт ителгэн файдалану төрлэре; жир кишэрлеклэрэнэң чик (минимал һәм (яки) максимал) үлчэмнэре һәм рөхсэт ителгэн төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкциялэүнең чик параметрлары:

Рөхсэт ителгэн куллану төрлэре		Жир участкаларының чик үлчэмнэре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсэт ителгэн төзүнең һәм реконструкциялэүнең иң чик параметрлары			
Код	Атамасы	жир участогы күләме, кв. м	катлар саны / төзелеш биекlege	төзелешнең максимал проценты	жир участогы чиклэрэннэн минимал чигенүлэр, м
<b>Рөхсэт ителгэн куллануның төп төрлэре</b>					
2.7	Торак төзелешенэ хезмэт күрсэтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмэт күрсэтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмэтлэр күрсэтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммуналь хезмэтлэр күрсэтүне тээмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.2	Халыкка социаль ярдэм күрсэтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.3	Элемтэ хезмэтлэре күрсэтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай тораклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреш хезмэте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.4.1	Амбулатор-поликлиник хезмэт күрсэтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.4.2	Стационар медицина хезмэте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.5.1	Мэктэпкэчэ, башлангыч һәм урта гомуми белем	н.у.	н.у.	н.у.	10/н.у.

3.5.2	Урта һәм югары һөнәри белем	н.у.	н.у.	н.у.	10/н.у.
3.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7	Дини куллану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.1	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.2	Дини идарә һәм мәгариф	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8	Ижтимагый идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8.1	Дәүләт идарәсе	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8.2	Вәкиллек эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.2	Фәнни тикшеренүләр үткәру	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.1	Эшлекле идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	3 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлеге	н.у.	2 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	3 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.7	Кунакханә хезмәте	н.у.	5 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.8.1	Күңел ачу чаралары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.1	Спорт-гамаша чараларын тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.2	Биналарда спорт белән шөгыйльләнүне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгыйльләнү өчен майданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корымалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир участкалары (территорияләре)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл челтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
<b>Рөхсәт ителгән куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре</b>					
2.1	Шәхси торак төзелеше өчен	мин. – 1000 макс. – н.у.	3 кат/18 м	50 %	5/3
2.1.1	Аз катлы күп фатирлы торак төзелеш	мин. – 500 макс. – н.у.	4 кат (мансарданы кертеп)/ 20 м	75%	н.у.
2.2	Шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен (йорт яны жир участогы)	мин. – 1000 макс. – н.у.	3 кат/18 м	40 %	5/3
2.3	Блокировкаланган торак төзелеше	мин. – 1000 макс. – н.у.	3 кат/18 м	60 %	5/3
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.1	Социаль хезмәт күрсәтү йортлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.4.3	Махсус максатлы медицина оешмалары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аңа бәйле өлкәләрдә эшчәнлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.3	Фәнни сынаулар үткәру	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.2	Сәүдә объектлары (сәүдә үзәкләре, сәүдә-күңел ачу үзәкләре (комплекслар))	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.3	Базарлар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

4.9	Хезмэт гаражлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.2	Юл ялын тээмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	н.у.	2 этажа/10 м	н.у.	н.у.
4.9.1.4	Автомобильләрне ремонтлау	н.у.	2 этажа/10 м	н.у.	н.у.
4.10	Күргәзмә-ярминкә эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.4	Спорт белән шөгылләнү өчен жиһазландырылган майданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.5	Су спорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.2	Пассажирлар йөртүгә хезмэт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт тукталышлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.4	Һава транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.6	Урамнан тыш транспорт	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.0	Оборона һәм куркынычсызлыкны тээмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.3	Эчке хокук тәртибен тээмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

«Жир участогы чикләреннән минималь чигенүләр» графасында кисәкчә аша урам ягыннан һәм жир участогының башка якларыннан чигенү мәгънәләре китерелә.

«Н.у» шартлы кыскартылышы белән билгеләнмәгән параметрлар билгеләнгән.

Жир участокларын һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән куллануның ярдәмчә төрләре рөхсәт ителгән куллануның төп һәм шартлы төрләре өчен [әлеге Томның IX бүлегендә күрсәтелгән таблицага, 25 статьясына, 25.1 пунктына](#) ярашлы рәвештә билгеләнә.

Бу статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелеше проектлаштыру нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләренә туры китереп билгеләнә.

#### 25.4. Транспорт инфраструктурасы зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Т)

Транспорт инфраструктурасы зонасының шәһәр төзелеше регламенты (Т) әлеге Кагыйдәләр белән билгеләнгән Т индексы булган территориаль зоналарга тарала.

Транспорт инфраструктурасы зоналары транспорт инфраструктурасы объектларын урнаштыру өчен, шул исәптән кешеләрне яки йөкләрне ташу яки матдәләр тапшыру өчен кулланыла торган төрле элемент юллары һәм корымалар, шулай ук техник регламентлар таләпләренә ярашлы рәвештә мондый объектларның санитар-күзәтү зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренә чик (минималь һәм (яки) максималь) үлчәмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төре		Жир участкаларының чик үлчәмнәре һәм рөхсәт ителгән капитал төзелеш объектларын төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Атамасы	жир участогы күләме, кв.м	катлар саны/бинаның биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир участогы чикләреннән минималь чигенүләр, м
<b>Рөхсәт ителгән куллануның төп төрләре</b>					
2.4	Күчмә торак	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

3.1.2	Коммуналь хезмэтлэр күрсэтүне тээмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аңа бэйле өлкәләрдә эшчәнлекне тээмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9	Хезмэт гаражлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.2	Юл ялын тээмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	н.у.	2 этажа/10 м	н.у.	н.у.
4.9.1.4	Автомобильләрене ремонтлау	н.у.	2 этажа/10 м	н.у.	н.у.
7.1.1	Тимер юллар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.1.2	Тимер юл транспортына хезмэт күрсэтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.2	Пассажирлар йөртүгә хезмэт күрсэтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт тукталышлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.3	Су транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.4	Һава транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.6	Урамнан тыш транспорт	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл челтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
<b>Рөхсәт ителгән куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре</b>					
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

«Н.у.» шартлы кыскартылышы белән билгеләнмәгән параметрлар билгеләнгән.

Жир участкаларын һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән куллануның ярдәмчә төрләре рөхсәт ителгән куллануның төп һәм шартлы төрләре өчен [әлеге Томның IX бүлегендә күрсәтелгән](#) таблицага, [25 статьясына](#), [25.1 пунктына](#) ярашлы рәвештә билгеләнә.

Бу статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелеш проектлаштыру нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләренә туры китереп билгеләнә.

## 25.5. Инженерлык инфраструктурасы зоналарының шәһәр төзелеш регламенты (И)

Инженерлык инфраструктурасы зоналарының шәһәр төзелеш регламенты (И) әлеге Кагыйдәләр белән билгеләнгән И индексы булган территориаль зоналарга тарала.

Инженерлык инфраструктурасы зоналары инженерлык инфраструктурасы объектларын, шул исәптән корылмаларны һәм коммуникацияләренә урнаштыру өчен, шулай ук техник регламентлар таләпләренә ярашлы рәвештә мондый объектларның санитар-күзәтү зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренә чик (минималь һәм (яки) максималь) үлчәмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төре		Жир участкаларының чик үлчәмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең һәм реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Код	Атамасы	жир участогы	катлар саны /	төзелешнең	жир

		күләме, кв. м	төзелеш биеклеге	максималь проценты	участогы чикләрәннә н минималь чигенүләр, м
<b>Рөхсәт ителгән куллануның төп төрләре</b>					
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аңа бәйлә өлкәләрдә эшчәнлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт гаражлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.7	Энергетика	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.5	Торба үткәргеч транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл челтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
<b>Рөхсәт ителгән куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре</b>					
4.4	Кибетләр	н.у.	3 этажа/н.у.	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт гаражлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.4	Һава транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

«Н.у.» шартлы кыскартылышы белән билгеләнмәгән параметрлар билгеләнгән.

Жир участкаларын һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче төрләре рөхсәт ителгән куллануның төп һәм шартлы төрләре өчен [элегә Томның IX бүлегендә](#) күрсәтелгән таблицкага, [25 статьясына](#), [25.1 пунктына](#) ярашлы рәвештә билгеләнә.

Бу статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелеше проектлаштыру нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләренә туры китереп билгеләнә.

## 25.6. IV-V куркынычлык класслары житештерү һәм склад объектлары зонасының шәһәр төзелеше регламенты (ПЗ)

IV-V куркыныч класслы житештерү һәм склад объектлары зонасы (ПЗ) шәһәр төзелеше регламенты элегә Кагыйдәләр белән билгеләнгән ПЗ индексы булган территориаль зоналарга тарала.

Житештерү зонасы әйләнә-тирә мохиткә төрле йогынты нормативлары булган житештерү объектларын, склад объектларын урнаштыру өчен, шулай ук техник регламентлар таләпләренә ярашлы рәвештә мондый объектларның санитар-күзәтү зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренә чик (минималь һәм (яки) максималь) үлчәмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төрләре		Жир участкаларының чик үлчәмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең һәм реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Код	Атамасы	жир участогы күләме,	катлар саны / төзелеш	төзелешнең	жир участогы

		га	биекlege	максималь проценты	чикләрeннә н минималь чигенүләр, м
<b>Рөхсәт ителгән куллануның төп төрләрe</b>					
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәртү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у.	н.у./4.5 м	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.3	Элемтә хезмәтләрe күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреш хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аңа бәйлә өлкәләрдә эшчәнлекне тәмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.2	Фәнни тикшеренүләр үткәрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.3	Фәнни сынаулар үткәрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.1	Эшлекле идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	2 этажа/н.у.	н.у.	н.у.
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлегe	н.у.	2 этажа/н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	3 этажа/н.у.	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт гаражлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	н.у.	2 этажа/10 м	н.у.	н.у.
4.9.1.4	Автомобильләргә ремонтлау	н.у.	2 этажа/10 м	н.у.	н.у.
6.0	Житештерү эшчәнлегe	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.2	Авыр сәнәгать	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.2.1	Автомобиль төзелеш сәнәгәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.3	Жиңел сәнәгать	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.3.1	Фармацевтика сәнәгәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.4	Азык-төлек сәнәгәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.6	Төзелеш сәнәгәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9	Складлар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9.1	Склад мәйданчыклары	н.у.	н.у.	20 %	н.у.
6.11	Целлюлоз-кәгазь сәнәгәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.12	Фәнни-житештерү эшчәнлегe	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корымалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл челтәрe	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
<b>Рөхсәт ителгән куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләрe</b>					
1.13	Балыкчылык	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай тораclar	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.5.2	Урта һәм югары һөнәри белем	н.у.	н.у.	н.у.	10/н.у.
7.3	Су транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

«Жир участогы чиклэрэннән минималь чигенүләр» графасында кисәкчә аша урам ягыннан һәм жир участогының башка якларыннан чигенү мөгънэләре китерелә.

«Н.у.» шартлы кыскартылышы белән билгеләнмәгән параметрлар билгеләнгән.

Жир участокларын һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән куллануның ярдәмчә төрләре рөхсәт ителгән куллануның төп һәм шартлы төрләре өчен [элегә Томның IX бүлегендә күрсәтелгән таблицага, 25 статьясына, 25.1 пунктына](#) ярашлы рәвештә билгеләнә.

Бу статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелеше проектлаштыру нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләренә туры китереп билгеләнә.

## 25.7. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХ2)

Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зонасы (СХ2) шәһәр төзелеше регламенты элегә Кагыйдәләр белән билгеләнгән СХ2 индексы булган территориаль зоналарга тарала.

Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зоналары авыл хужалыгы эшчәнлеген алып бару, фермер хужалыклары, фәнни-тикшеренү, уку һәм авыл хужалыгы житештерүе белән бәйлә башка максатлар, шулай ук аквакультура (балыкчылык) максатлары, шул исәптән авыл хужалыгы житештерүе өчен кирәкле капитал төзелеш объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренә чик (минималь һәм (яки) максималь) үлчәмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төре		Жир участокларының чик үлчәмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең һәм реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Код	Атамасы	жир участогы күләме, га	катлар саны / төзелеш биеклегә	төзелешнең максималь проценты	жир участогы чикләрәннән минималь чигенүләр, м
<b>Рөхсәт ителгән куллануның төп төрләре</b>					
1.3	Яшелчәлек*)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.5	Бакчачылык	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
1.8	Терлекчелек	макс.- 50	н.у.	н.у.	н.у.
1.9	Жәнлекчелек	макс.- 50	н.у.	н.у.	н.у.
1.10	Кошчылык	макс.- 50	н.у.	н.у.	н.у.
1.11	Дуңгызчылык	макс.- 50	н.у.	н.у.	н.у.
1.12	Умаргачылык	макс.- 1	н.у.	10 %	н.у.
1.13	Бакчачылык	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.14	Авыл хужалыгын фәнни тәмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәртү	макс. - 10	н.у.	н.у.	н.у.
1.17	Питомниклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.18	Авыл хужалыгы житештерүен тәмин итү	макс. - 10	н.у.	н.у.	н.у.
1.19	Печән чабу	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
1.20	Авыл хужалыгы хайваннарын көтү	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у.	н.у./5 м	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аңа бәйлә өлкәләрдә эшчәнлекне тәмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.



4.4	Кибетләр	н.у.	3 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	2 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
6.9	Складлар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9.1	Склад мәйданчыклары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.12	Фәнни-житештерү эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир участоклары (территорияләре)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам –юл челтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
<b>Рөхсәт ителгән куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре</b>					
3.9.2	Фәнни тикшеренүләр үткөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.3	Фәнни сынаулар үткөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.10	Күргәзмә-ярминкә эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.3	Ау һәм балык тоту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

\*) Капиталь төзелеш объектлары булганда теплицалар кулланып яшелчәчелек.  
«Н. у». шартлы кыскартылышы белән билгеләнмәгән параметрлар билгеләнгән.

Жир участокларын һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче төрләре рөхсәт ителгән куллануның төп һәм шартлы төрләре өчен [элегә Томның IX бүлегендә](#) күрсәтелгән таблицага, [25 статьясына, 25.1 пунктына](#) ярашлы рәвештә билгеләнә.

Бу статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелеше проектлаштыру нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләренә туры китереп билгеләнә.

### **25.8. Авыл хужалыгы кулланылышы зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХЗ)**

Авыл хужалыгы файдалану зонасының (СХЗ) шәһәр төзелеше регламенты СХЗ зонасы регламентына ярашлы рәвештә жирләргә чынлыкта яки планлаштырылган куллану территорияләре чикләрендә билгеләнергә тиешле территориаль зоналарга тарала.

Авыл хужалыгы файдалану зоналары авыл хужалыгы, кыр участкаларында шәхси ярдәмче хужалык, бакчачылык алып бару өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренә чик (минималь һәм (яки) максималь) үлчәмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төре		Жир участкаларының чик үлчәмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең һәм реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Код	Атамасы	жир участогы күләме, га	катлар саны / төзелеш биекlege	төзелешнең максималь проценты	жир участогы чикләреннән минималь чигенүләр, м
<b>Рөхсәт ителгән куллануның төп төрләре</b>					
1.2	Иген һәм башка авыл хужалыгы культуралары үстерү	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
1.3	Яшелчәлек	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
1.4	Тоник, дару, чәчәк культуралары үстерү	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
1.5	Бакчачылык	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
1.12	Умартачылык	макс.- 1	н.у.	10 %	н.у.
1.13	Балыкчылык	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
1.14	Авыл хужалыгын фәнни тәмин итү	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
1.16	Кыр участкаларында шәхси ярдәмче хужалык алып бару	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
1.17	Питомниклар	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
1.19	Печән чабу	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
1.20	Авыл хужалыгы хайваннарын көтү	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир участкалары (территорияләре)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл челтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
<b>Рөхсәт ителгән куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре</b>					
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аңа бәйле өлкәләрдә эшчәнлекне тәмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.3	Аучылык һәм балыкчылык	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9.1	Склад майданчыклары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

«Н.у.» шартлы кыскартылышы белән билгеләнмәгән параметрлар билгеләнгән.

Жир участкаларын һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче төрләре рөхсәт ителгән куллануның төп һәм шартлы төрләре өчен [элегә Томның IX бүлегендә күрсәтелгән таблицкага, 25 статьясына, 25.1 пунктына](#) ярашлы рәвештә билгеләнә.

Бу статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелеше проектлаштыру нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләренә туры китереп билгеләнә.

## 25.9. Коммуналь-склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (КС)

Коммуналь-склад объектлары зоналарының (КС) шәһәр төзелеше регламенты КС зонасы регламентына ярашлы рәвештә жирләрне чынлыкта яки планлаштырылган файдалану территорияләре чикләрендә урнаштырылырга тиешле территорияль зоналарга тарала.

Коммуналь-склад зоналары коммуналь инфраструктура объектларын урнаштыру, склад объектларын, торақ-коммуналь хужалык объектларын, транспорт объектларын, күпләп сату объектларын урнаштыру, шулай ук техник регламентлар таләпләренә туры китереп мондый объектларның санитар-саклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренә чик (минималь һәм (яки) максималь) үлчәмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төре		Жир участкаларының чик үлчәмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең һәм реконструкцияләүнең ин чик параметрлары			
Код	Атамасы	жир участогы күләме, га	катлар саны / төзелеш биеклеге	төзелешнең максималь проценты	астогы чикләреннә һәм минималь чигенүләр, м
<b>Рөхсәт ителгән куллануның төп төрләре</b>					
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәртү	макс. - 10	н.у	н.у.	н.у
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у	н.у /4.5 м	н.у.	н.у
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у	н.у	н.у.	н.у
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у	н.у	н.у.	н.у
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у	н.у	н.у.	н.у
3.2.3	Элемтә хезмәтләре күрсәтү	н.у	н.у	н.у.	н.у
3.3	Көнкүреш хезмәте	н.у	н.у	н.у.	н.у
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аңа бәйләү өлкәләрдә эшчәнлекне тәэмин итү	н.у	н.у	н.у.	н.у
4.1	Эшлекле идарә	н.у	н.у	н.у.	н.у
4.3	Базарлар*)	н.у	н.у	н.у.	н.у
4.4	Кибетләр	н.у.	3 этажа/н.у.	н.у.	н.у.
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлегенә	н.у	2 этажа/н.у	н.у.	н.у
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у	3 этажа/н.у	н.у.	н.у
4.9	Хезмәт гаражлары	н.у	н.у	н.у.	н.у
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	н.у.	2 этажа/10 м	н.у.	н.у.
4.9.1.4	Автомобильләргә ремонтлау	н.у.	2 этажа/10 м	н.у.	н.у.
6.3	Жиңел сәнәгать	н.у	н.у	н.у.	н.у
6.9	Складлар	н.у	н.у	н.у.	н.у
6.9.1	Склад мәйданнары	н.у	н.у	н.у.	н.у
6.12	Фәнни-житештерү эшчәнлегенә	н.у	н.у	н.у.	н.у
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт тукталышлары	н.у	н.у	н.у.	н.у
7.3	Су транспорты	н.у	н.у	н.у.	н.у
8.3	Эчке хокук тәртибен тәэмин итү	н.у	н.у	н.у.	н.у
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у	н.у	н.у.	н.у
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у	н.у	н.у.	н.у

11.3	Гидротехник корылмалар	н.у	н.у	н.у.	н.у
12.0	Гомуми файдаланудагы жир участоклары (территориялэре)	н.у	н.у	н.у.	н.у
12.0.1	Урам-юл челтэре	н.у	н.у	н.у.	н.у
12.0.2	Территорияне төзеклэндерү	н.у	н.у	н.у.	н.у
<b>Рөхсэт ителгән куллануның шартлы рөхсэт ителгән төрлэре</b>					
1.13	Балыкчылык	н.у	н.у	0 %	н.у
3.4.3	Махсус максатлы медицина оешмалары	н.у	н.у	н.у	н.у
3.10.2	Хайваннар өчен приютлар	н.у	н.у	н.у	н.у
4.9.1.2	Юл ялын тээмин итү	н.у	н.у	н.у	н.у
5.1.4	Спорт белән шөгыльләнү өчен жиһазландырылган майданчыклар	н.у	н.у	н.у	н.у
5.1.5	Су спорты	н.у	н.у	н.у	н.у
5.1.6	Авиация спорты	н.у	н.у	н.у	н.у
5.4	Кече суднолар өчен причаллар	н.у	н.у	н.у	н.у
6.8	Элемтэ	н.у	н.у	н.у	н.у
7.2.2	Пассажирлар йөртүгә хезмэт күрсәтү	н.у	н.у	н.у	н.у
7.4	Һава транспорты	н.у	н.у	н.у	н.у
7.6	Урамнан тыш транспорт	н.у	н.у	н.у	н.у

Искәрмэлэр.

\*) Төзелеш материаллары, автозапчастьлэр, техника, жиһазлар, башка сәнэгать товарлары сату буенча махсулаштырылган базарлар.

«Н. у». шартлы кыскартылышы белән билгеләнмэгән параметрлар билгелэнгән.

Жир участокларын һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсэт ителгән куллануның ярдәмче төрлэре рөхсэт ителгән куллануның төп һәм шартлы төрлэре өчен [элегэ Томның IX бүлегендэ](#) күрсәтелгән таблицага, [25 статьясына](#), [25.1 пунктына](#) ярашлы рэвештэ билгеләнэ.

Бу статьяда жайга салынмаган күрсәткечлэр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһэр төзелеше проектлаштыру нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләренэ туры китереп билгеләнэ.

## 25.10. Рекреацион билгеләнештэге зоналарның шәһэр төзелеше регламенты (P2)

Рекреацион билгеләнештэге зоналарның шәһэр төзелеше регламенты (P2) элегэ Кагыйдэлэр белән билгелэнгән P2 индексы булган территориаль зоналарга тарала.

Рекреацион билгеләнештэге зоналар яшеллеклэрне саклау һәм үрчетү, аларны рациональ куллануны һәм халыкның ял итү максатларында куллануны тээмин итү өчен билгелэнгән. Үз эченэ шәһэр урманнары, парклар, скверлар, бульварлар, буалар, бу зонаны хезмәтлэндерү белән бәйлэ күллэр билэгән территориялэрне ала.

Жир кишәрлеклэрэн һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсэт ителгән файдалану төрлэре; жир кишәрлеклэрэнэң чик (минималь һәм (яки) максималь) үлчәмнэре һәм рөхсэт ителгән төзелеш, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләнүнең чик параметрлары:

Рөхсэт ителгән куллану төре		Жир участкаларының чик үлчәмнэре һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсэт ителгән төзүнэң һәм реконструкцияләнүнең ин чик параметрлары			
Код	Атамасы	жир участогы күләме, кв.м.	катлар саны / төзелеш биеклегэ	төзелешнең максималь проценты	жир участкасының чиклэрэннэ минималь чигенүлэр, м
<b>Рөхсэт ителгән куллануның төп төрлэре</b>					

3.6.2	Мәдәният һәм ял парклары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгыйльләнү өчен майданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.2	Табиғый-танып белү туризмы	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.1	Табиғый территорияләрне саклау	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корымалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир участкалары (территорияләре)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл челтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
<b>Рөхсәт ителгән куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре</b>					
2.4	Күчмә торак	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәнлегә объектлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.6.3	Цирклар һәм хайваннар йорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7	Дини куллану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.1	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.2	Дини идарә һәм мәгариф	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аңа бәйле өлкәләрдә эшчәнлекне тәмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	3 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	3 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.8.1	Күнел ачу чаралары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.1	Спорт-гамаша чараларын тәмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.2	Биналарда спорт белән шөгыйльләнүне тәмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.2.1	Туристтик хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.3	Аучылык һәм балыкчылык	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.4	Кече суднолар өчен причаллар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.5	Гольф һәм атта йөрү майданчыклары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.2	Курорт эшчәнлегә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.2.1	Санатор эшчәнлегә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

«Н.у.» шартлы кыскартылышы белән билгеләнмәгән параметрлар билгеләнгән.

Жир участкаларын һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче төрләре рөхсәт ителгән куллануның төп һәм шартлы төрләре өчен [элегә Томның IX бүлегендә күрсәтелгән таблицага, 25 статьясына, 25.1 пунктына](#) ярашлы рәвештә билгеләнә.

Бу статьяда жайга салынмаган күрсөткөчлөр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелеше проектлаштыру нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләренә туры китереп билгеләнә.

### 25.11. Зиратларны урнаштыру зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СН1)

Зиратларны урнаштыру зонасының шәһәр төзелеше регламенты (СН1) әлегә Кагыйдәләр белән билгеләнгән СН1 индексы булган территориаль зоналарга тарала.

Зиратларны урнаштыру зоналары жирләү урыннарын (каберлекләр, крематорийлар, башка жирләү урыннары) урнаштыру һәм эшләү өчен билгеләнгән. Бу төр зоналарны урнаштыру күрсәтелгән зоналарны бүлеп бирү юлы белән генә тәмин ителергә мөмкин һәм башка территориаль зоналарда рөхсәт ителми.

Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренә чик (минималь һәм (яки) максималь) үлчәмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төре		Жир участкаларының чик үлчәмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең һәм реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Код	Наименование	жир участогы күләме, кв.м.	катлар саны / төзелеш биекlege	төзелешнең максималь проценты	жир участогы чикләреннә һәм минималь чигенүләр, м
<b>Рөхсәт ителгән куллануның төп төрләре</b>					
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аңа бәйле өлкәләрдә эшчәнлекне тәмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт тукталышлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир участкалары (территорияләре)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл челтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.1	Ритуаль эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
<b>Рөхсәт ителгән куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре</b>					
н.у.					

Искәрмәләр.

«Н.у.» шартлы кыскартылышы белән билгеләнмәгән параметрлар билгеләнгән.

Жир участкаларын һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче төрләре рөхсәт ителгән куллануның төп һәм шартлы төрләре өчен [әлегә Томның IX бүлегендә күрсәтелгән таблицка, 25 статьясына, 25.1 пунктына](#) ярашлы рәвештә билгеләнә.

Бу статьяда жайга салынмаган күрсөткөчлөр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелеше проектлаштыру нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләренә туры китереп билгеләнә.

**25.12. Оборона һәм куркынычсызлык объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (ОБ)**

Оборона һәм куркынычсызлык объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (ОБ) алегә Кагыйдэләр белән билгеләнгән ОБ индексы белән территорияль зоналарга тарала.

Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) үлчәмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төре		Жир участкаларының чик үлчәмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең һәм реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Код	Атамасы	жир участогы күләме, кв.м.	катлар саны / төзелеш биекlege	төзелешнең максималь проценты	жир участогы чикләреннән минималь чигенүләр, м
<b>Рөхсәт ителгән куллануның төп төрләре</b>					
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у.	н.у./4.5 м	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреш хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аңа бәйлә өлкәләрдә эшчәнлекне тәмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	н.у.	2 этажа/10 м	н.у.	н.у.
5.1.2	Биналарда спорт белән шөгыйльләнүне тәмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгыйльләнү өчен майданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9	Склад	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.0	Оборона һәм куркынычсызлыкны тәмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.1	Кораллы көчләргә тәмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.2	Россия Федерациясә дәүләт чиген саклау	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.3	Эчке хокук тәртибен тәмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.4	Жәзаларны үтәү буенча эшчәнлекне тәмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир участкалары (территорияләре)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл челтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
<b>Рөхсәт ителгән куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре</b>					
2.1.1	Аз катлы күп фатирлы торак төзелеш	н.у.	4 кат (мансарданы кертеп)/ 20 м	75 %	н.у.
2.5	Уртача катлы торак төзелеш	н.у.	8 кат/н.у.	н.у.	н.у.

2.6	Күп катлы торак төзелеше (биек төзелеш)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай тораклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7	Дини файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	3 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	2 кат/н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9.1	Склад майданчыклары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.4	Һава транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

«Н.у». шартлы кыскартылышы белән билгеләнмәгән параметрлар билгеләнгән.

Жир участкаларын һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән куллануның ярдәмчә төрләре рөхсәт ителгән куллануның төп һәм шартлы төрләре өчен [элегә Томның IX бүлегендә](#) күрсәтелгән таблицага, [25 статьясына](#), [25.1 пунктна](#) ярашлы рәвештә билгеләнә.

Бу статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелеше проектлаштыру нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләренә туры китереп билгеләнә.

### **31. Статья 26. Земли, на которые действие градостроительных регламентов не распространяется**

**ЛО** - линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм (яки) линия объектлары белән биләнгән жир участкалары.

**ДПИ** – файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән жир кишәрлекләре.

**ТОП** – гомуми файдаланудагы территорияләр.

Линия объектларына электр тапшыру линияләре, элемент линияләре (шул исәптән линия-кабель корылмалары), торба үткәргечләр, автомобиль юллары, тимер юл линияләре һәм башка шундый корылмалар керә.

Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган жир кишәрлекләреннән файдалану вәкаләтле федераль башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектлары башкарма хакимиятенә вәкаләтле органнары яки жирле үзидарә органнары тарафыннан федераль законнарға ярашлы рәвештә билгеләнә. Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган яки шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрөн башка төргә үзгәртү турында карарлар федераль законнарға ярашлы рәвештә кабул ителә.

Линия объектларын урнаштыру (гомуми файдаланудагы тимер юллардан һәм федераль һәм төбәк әһәмиятендәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларыннан тыш) теләсә кайсы территорияль зонада рөхсәт ителгән файдалануның рөхсәт ителгән төрләре исемлегендә күрсәтелмичә рөхсәт ителә.

### **32. 27 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр**

**ЛФ** – урман фонды жирләре.

**ВО** - жир өсте сулары белән капланган жирләр.

**СХ** - авыл хужалыгы жирләре авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составында.

**ООПТ** – аеруча саклана торган табигый территорияләр жирләре.

Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жир кишәрлекләреннән файдалану вәкаләтле федераль башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектларының башкарма хакимиятенә вәкаләтле органнары яки федераль законнарға ярашлы рәвештә жирле үзидарәненә вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә.

Урман фонды жирләре составындагы жирләренә яки жир участкаларын куллану циклендә урман фонды жирләре урнашкан урманчылыкның урман хужалыгы регламенты белән урман мөнәсәбәтләре өлкәсендәге федераль һәм төбәк законнарына ярашлы рәвештә билгеләнә.



Аеруча саклана торган табигый территорияләр чикләрендә урнашкан жирләрне яки жир участкаларын куллану аеруча саклана торган табигый территорияләр турында законнарға ярашлы рәвештә аеруча саклана торган табигый территорияләр турында нигезләмә белән билгеләнә. Махсус саклана торган территория турындагы нигезләмәдә федераль законнарға ярашлы рәвештә шәһәр төзелеше регламентларын билгеләү рөхсәт ителә торган жирләр, жир участкалары һәм территорияләр категорияләренә карата гына аеруча саклана торган табигый территорияләр чикләрендә территорияль зоналар һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнергә мөмкин.

Жир өсте сулары белән капланган жирләрне куллану Россия Федерациясе Су кодексына ярашлы рәвештә башкарма хакимиятнең вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә.

Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләренә күпьяллык агачлар (бакчалар, йөзем бакчалары һәм башкалар) белән биләп алынган, торак пунктлар чикләреннән тыш урнашкан сөрүлекләр, сабанлыклар, көтүлекләр, ятмалар, жирләр керә. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре куллануда өстенлек ала һәм махсус саклауга дучар ителә. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре гражданның үз ихтыяжлары өчен бакчачылык алып бару территориясе чикләренә кертелә алмый, шулай ук бакча йортлары, торак йортлар, хужалык корымалары һәм бакча жир участогында гаражлар төзү өчен кулланыла алмый.

Шәһәр төзелеше зоналаштыру карталарында СХ индексы белән билгеләнгән авыл хужалыгы жирләре составына жирләрне тискәре йогынтыдан саклау функциясен үтәүче хужалык эчендәге юллар, саклау урман утыртулары, агач-куаклык үсемлекләре белән биләнгән башка авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр кертелергә мөмкин.

## **28 статья. Жирләрне чынлыкта яки планлаштырылган файдалану территорияләре**

Шәһәр төзелеше зоналаштыру карталарында алар өчен территорияль планлаштыру документларына ярашлы рәвештә шәһәр төзелеше регламентлары һәм территорияләренә куллануның аерым шартлары булган зоналар билгеләнергә тиешле территорияләренә күрсәтергә кирәк, әмма гамәлдәге закон таләпләренә ярашлы рәвештә бу территорияләр өчен территорияль зона билгеләнә алмый.

Мондый территорияләренә билгеләү өчен жирләрне (жир участогын яки аның бер өлешен) чынлыкта яки планлаштырылган куллану территориясе төшенчәсе кулланыла.

Жир участогының бер өлешен чынлыкта яки планлаштырылган файдалану территориясе - жир участогының зур булмаган өлешен (шул исәптән ике яки аннан да күбрәк аерым участкалардан торган бердәм жирдән файдалануны) биләүче территория, ул чынлыкта теге яки бу территорияль зонаның шәһәр төзелеше регламентына ярашлы кулланыла яки аны куллану планлаштырыла, ул бөтен жир участогына яки аның өлешенә карата билгеләнә алмый.

Һәр жир участогының бер территорияль зонага гына каравы турындагы закон таләпләренә ярашлы рәвештә, территорияль зона жир участогының бер өлешенә карата (шул исәптән бердәм жирдән файдалануның аерым участогына карата) билгеләнә алмый. Жир кишәрлегенә бер өлешен фактик яки планлаштырыла торган файдалануга туры килә торган территорияль зонаның шәһәр төзелеше регламенты, рөхсәт ителгән файдалану төрләре, жир кишәрлекләренә чик (минималь һәм (яки) максималь) зурлыктары һәм рөхсәт ителгән төзелешнең чик параметрлары, жир кишәрлегенә калган (күбесенчә) өлешен капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү туры килмәү сәбәпле, бөтен жир кишәрлегенә таратылырга мөмкин түгел.

Жир участогының факттагы яки планлаштырыла торган куллану өлеше территориясе территорияль зонаның хокукый статусына ия түгел. Бу территорияләренә чикләре, шулай ук аларга туры килгән территорияләренә куллануның аерым шартлары булган зоналар чикләре ориентирлы булып тора һәм шәһәр төзелеше зоналаштыру карталарында жирлекнең генераль планы карталарында тиешле функциональ зоналар һәм территорияләренә куллануның аерым шартлары булган зоналар чикләренә ярашлы рәвештә күрсәтелә.

Бу территорияләренә билгеләү өчен шәһәр төзелеше зоналаштыру карталарында жир участогының бер өлешен чынлыкта яки планлаштырылган куллану территорияль зонасы индексы кулланыла, ул чынлыкта кулланылган очракта «-Ф» индексы белән тулыландырыла, яки жир участогының бер өлешен планлаштырылган куллану очрагында «-П» индексы белән тулыландырыла.

Шәһәр төзелеше зоналаштыру карталарында жирләрне чынлыкта һәм планлаштырылган файдалану территорияләренең түбәндәге төрләре күрсәтелгән:

**Ж1-Ф** - Ж 1 зонасы регламентына ярашлы рәвештә жирләрне чынлыкта куллану территориясе.

**СХ2-Ф** - СХ2 зонасы регламентына ярашлы рәвештә жирләрне чынлыкта куллану территориясе.

**СН1-Ф** - СН 1 зонасы регламентына ярашлы рәвештә жирләрне чынлыкта куллану территориясе.

Гамәлдәге законнарға ярашлы рәвештә, жирләрнең хокукый статусы көйләнмәгән мондый территорияләр, әгәр алар кешеләрнең тормышына һәм сәламәтлегенә, әйләнә-тирә мохиткә куркыныч тудырмый икән, чиксез озак яши ала. Жир кишәрлегенә бер өлешен фактик яки планлаштырылган файдалану территориясендә булган капитал төзелеш объектларын яңача төзүгә яки реконструкциялүгә рөхсәт алу өчен жир кишәрлеген чикләү (бүлү яки бүлөп чыгару) үткәргә һәм территориянең фактик яки планлаштырылган файдалануына туры килгән территориаль зона чикләрен билгеләү өлешендә әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр кертергә кирәк.

Жирләрне чынлыкта куллану территориясе буларак шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында шулай ук урман фонды жирләрендә яки шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән аеруча саклана торган территорияләрдә жир участкалары күрсәтелергә мөмкин.

## **Х БҮЛЕК. Жир кишэрлеклэрен һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләү**

### **29 статья. Территорияне куллануның аерым шартлары булган зоналар чикләрендә жир участокларын һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләү**

#### **29.1. Гомуми нигезләмәләр**

1) Россия Федерациясе Жир кодексына ярашлы рәвештә, территориядән файдалануның аерым шартлары булган зоналар чикләрендә жир асты байлыктары, һава һәм су законнары белән башкасы каралмаган очракта, жир өстендәге һәм жир астындагы һәр нәрсәгә кагыла торган жир кишэрлекләрәннән файдалануга чикләүләр билгеләнә һәм мондый жир кишэрлекләрендә урнашкан күчмәс милек объектларын урнаштыруны һәм (яки) куллануны чиклиләр һәм (яки) тыялар һәм (яки) территорияләрен куллануның аерым шартлары булган зоналарны билгеләү максатларына туры килми торган башка эшчәнлек өчен жир кишэрлекләрен куллануны чикли яки тыя.

2) Территориянең аерым шартлары билгеләнгән зоналарның тулы исемлегә Россия Федерациясе Жир кодексының 105 статьясында китерелә.

3) Федераль законнарға ярашлы рәвештә, жир кишэрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләү территорияләрен куллануның аерым шартлары булган зоналар чикләрендә генә гамәлдә, аларның зурлыктары һәм (яки) чикләре федераль закон таләпләренә ярашлы рәвештә рәсми рәвештә билгеләнгән. Торак пунктларның, шәһәр округларының жирле үзидарә органнары территорияләрен куллануның аерым шартлары булган зоналарның зурлыгын һәм (яки) чикләрен билгели алмыйлар, аларны билгеләү хокукы аларның вәкаләтләренә керми.

Шуңа ярашлы рәвештә әлегә кагыйдәләр кысаларында территорияне куллануның аерым шартлары булган зоналар өч төргә бүленә:

- билгеләнгән - аларның чикләре Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнгән һәм расланган зоналар;

- билгеләүгә планлаштырылган - чикләре Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнмәгән һәм расланмаган, әмма законнар нигезендә билгеләнергә тиешле зоналар фиксацияләнгән зурлыкка һәм чикләрен билгеләүнең берсүзсез кагыйдәләренә (критерийларына) ия;

- ориентирлау - чикләре Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнмәгән һәм расланмаган, законнар нигезендә билгеләнергә тиешле, әмма фиксацияләнгән зурлыктары һәм чикләрен билгеләүнең берсүзсез кагыйдәләре (критерийлары) булмаган зоналары; мондый зоналар өчен закон дәрәжәсендә ориентирлау үлчәмнәре генә билгеләнгән, алар мондый зоналарның чикләре билгеләнгән очракта исәпләүләр (яки) әйләнә - тирә мохиткә тәсир итү дәрәжәсен натураль үлчәүләр үткөрү юлы белән төгәлләнергә тиеш.

4) Шәһәр төзелеш зоналаштыру картасында территорияне куллануның аерым шартлары булган билгеләнгән зоналарның чикләре генә күрсәтелергә тиеш.

5) Шәһәр төзелеш зоналаштыру картасында шулай ук Россия Федерациясенң федераль законнарында һәм норматив хокукый актларында территориядән файдалануның аерым шартлары булган зоналарның чикләрен билгеләүнең билгеләнгән күләмнәре һәм берсүзсез кагыйдәләре билгеләнгән булган объектларга карата территорияне куллануның аерым шартлары булган планлаштырыла торган зоналарның чикләре күрсәтелергә мөмкин.

Мондый зоналарга линия объектларының (электр тапшыру линияләре, торба үткәргечләр, элемент линияләре) саклау зоналары һәм минималь ераклык зоналары, автомобиль юлларының юл яны полосалары, су саклау зоналары һәм жир өстендәге су объектларының яр буе саклау полосалары керә. Мондый зоналарның чикләре шәһәр төзелеш зоналаштыру картасында күрсәтелгән очракта, бу чикләре территориянең аерым шартлары булган рәсми билгеләнгән (расланган) зоналардан аерып торучы махсус шартлы билгеләр белән күрсәтелә.

Мондый зоналарның чикләрен шәһәр төзелеш зоналаштыру картасында күрсәтү һәм бу зоналар чикләрендә жир участкаларын һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләү мәгълүмати-белешмә характерда һәм федераль законнарға ярашлы рәвештә билгеләүгә планлаштырылган чикләре һәм чикләүләр буларак карала. Жир участкаларын һәм капитал төзелеш объектларының хокук ияләре, тулысынча яки өлешчә территориянең аерым шартлары булган

зоналарның якынча чикләрендә урнашкан, суд тәртибендә бу зоналарда жир участкаларын һәм капитал төзелеш объектларын куллану чикләүләрен бәхәсләшәргә хокуклы.

б) Территорияне куллануның аерым шартлары булган ориентир зоналарының чикләре шәһәр төзелеш зоналаштыру картасында күрсәтелми, чөнки алар чиста ориентир характерында һәм жир участкаларын һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләү өлешендә юридик көчкә ия түгел. Россия Федерациясенең суд практикасына ярашлы рәвештә, шәһәр төзелеш зоналаштыру картасында территориядән файдалануның аерым шартлары булган зоналарның якынча чикләре күрсәтелгән очракта, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре суд тәртибендә территориядән файдалануның аерым шартлары булган мондый зоналар чикләрендә жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләү өлешендә гамәлдә түгел дип танылырга мөмкин.

Ориентирлау зоналарына федераль закон таләпләренә туры китереп билгеләнмәгән предприятиеләрнең, корымаларның һәм башка объектларның санитар-саклау зоналары, су белән тәмин итү чыганакларын санитар саклауның икенче һәм өченче билбау зоналары, су басу һәм су басу зоналары, тапшыручы радиотехник объектның чикләү зоналары, территориянең аерым шартлары булган зоналарның һәм ярдәмче зоналарның башка төрләре керә, алар өчен федераль законнар нигезендә зоналарның зурлыгын исәпләүләр һәм (яки) натураль тикшеренүләр (үлчәүләр) билгеләргә тиеш.

7) «Ульяновка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә территорияне куллануның аерым шартлары булган түбәндәге зоналар билгеләнгән яки билгеләнәргә тиеш:

- фйдалы казымалар ятмалары, жир асты участкалары, тау чишмәләре;
- эчә торган һәм хужалык-көнкүреш су белән тәмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары;
- су саклау зоналары, жир өстендәге су объектларының яр буе саклау полосалары;
- электр челтәре хужалыгы объектларының саклау зоналары;
- газ бүлү челтәрләренә саклау зоналары;
- предприятиеләрнең, корымаларның һәм башка объектларның санитар-күзәтү зоналары;
- саклау зоналары һәм магистраль үткәргечләрдән минималь ераклык зоналары.

## **29.2. Су белән тәмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары**

Су белән тәмин итү чыганакларын санитар саклау зоналарының төрләре һәм зурлыклары СанПин 2.1.4.1110-02 «Хужалык-эчү билгеләнешендәге су белән тәмин итү чыганакларын һәм суүткәргечләрен санитар саклау зоналары» нигезендә билгеләнә.

Су белән тәмин итү чыганакларының санитар саклау зоналары бар (алга таба - ЗСО). Санитар саклау зоналары өч пояс составында оештырыла.

Беренче пояс (каты режимлы) су жыю урыннары территориясен, барлык суүткәргеч корымалары майданчыкларын һәм су кертү каналын үз эченә ала. Жир асты су белән тәмин итү чыганакларын санитар саклау зонасының беренче поясының зурлыгы якланган жир асты суларын кулланганда 30 м һәм житәрлек дәрәжәдә якланмаган жир асты суларын кулланганда 50 м тәшкил итә.

Беренче пояс чикләрендә биек агачлар утырту, суүткәргеч корымаларны эксплуатацияләүгә, реконструкцияләүгә һәм киңәйтүгә турыдан-туры катнашы булмаган барлык төзелеш төрләре, шул исәптән төрле максатлардагы торба үткәргечләр салу, торак һәм хужалык-көнкүреш биналарын урнаштыру, кешеләрнең яшәве, агулы химикатлар һәм ашламалар куллану рөхсәт ителми.

Агынты суларны иң якын көнкүреш яки житештерү канализациясе системасына яки икенче пояс территориясендә санитар режимны исәпкә алып, ЗСОның беренче поясыннан читтә урнашкан жирле чистарту корымалары станцияләренә алып китү белән биналар канализация белән жиһазландырылырга тиеш.

Икенче һәм өченче пояслар (чикләүләр пояслары) су белән тәмин итү чыганакларының су пычрануын кисәтү өчен билгеләнгән территорияне үз эченә ала.

Жир асты су белән тәмин итү чыганакларын санитар саклау зоналарының икенче һәм өченче пояслары чикләре исәпләп билгеләнә.

Санитар саклау зонасының икенче һәм өченче билбаулары чикләрендә тыела: яңа скважиналар бораулау һәм туфрак катламы бозылу белән бәйлә яңа төзелеш (Роспотребнадзор

Идарәсе территорияль бүлеге белән мәжбүри килешү нигезендә башкарыла); эшкәртелгән суларны жир асты горизонтларына кертү һәм каты калдыкларны жир асты складларына салу, жир асты эшкәртү; ягулык-майлау материаллары, агу химикатлары һәм минераль ашламалар складларын, сәнэгать агынтылары тупланмаларын, шлам саклагычлары һәм жир асты суларының химик пычрану куркынычын тудыручы башка объектлар урнаштыру. Санитар саклау зонасының өченче билбавы чикләрендә мондый объектларны саклаулы жир асты суларын кулланганда гына, геологик контроль органнары нәтижәсен исәпкә алып бирелгән Роспотребнадзор органының санитар-эпидемиологик нәтижәсе булганда, сулы горизонтны пычранудан саклау буенча махсус чаралар үтәлгән очракта гына урнаштырырга рөхсәт ителә.

Шулай ук икенче пояс чикләрендә зиратлар, терлекләр каберлекләре, ассенизация кырлары, фильтрлау кырлары, тирес саклау урыннары, силос траншеяләре, терлекчелек һәм кошчылык предприятиеләре һәм жир асты суларының микроблы пычрану куркынычын тудыручы башка объектлар урнаштыру; ашламалар һәм агулы химикатлар куллану; төп файдаланудагы урманны кисү тыела.

### **29.3. Су саклау зоналары, жир өстендәге су объектларының яр буе саклау полосалары**

Россия Федерациясе Су кодексының 65 статьясына ярашлы рәвештә, су саклау зоналары булып елгалар, инешләр, күлләр, сусаклагычлар яр сызыгына тоташкан территорияләр тора, аларда күрсәтелгән су объектларының пычрануын, тыгылын, ләм каплавын һәм аларның суларын киметүен булдырмау, шулай ук су биологик ресурсларының һәм хайваннар һәм үсемлекләр дөньясының башка объектларының яшәү тирәлеген саклау максатларында хужалык һәм башка эшчәнлекне гамәлгә ашыруның махсус режимы билгеләнә.

Су саклау зоналары чикләрендә яр буе саклау полосалары урнаштырыла, аларның территорияләрендә хужалык һәм башка эшчәнлеккә өстәмә чикләүләр кертелә.

Елгаларның, инешләрнең су саклау зоналарының киңлеге һәм аларның яр буе саклау полосасының киңлеге тиешле яр сызыгыннан билгеләнә.

Елгаларның яки инешләрнең су саклау зонасының киңлеге аларның чыганакларыннан елгалар яки инешләр өчен түбәндәге озынлыгы белән билгеләнә:

- 10 километрга кадәр - 50 метр;
- 10 километрдан 50 километрга кадәр - 100 метр;
- 50 километрдан һәм артыграк 200 метр.

Су саклау зоналары чикләрендә тыела:

- туфракның уңдырышлылыгын арттыру максатыннан агынты суларны куллану;

- зиратларны, терлекләр каберлекләрен, житештерү һәм куллану калдыкларын урнаштыру объектларын, химик, шартлаткыч, токсик, агулаучы һәм агулы матдәләрне, радиоактив калдыкларны күмү пунктларын урнаштыру, шулай ук территорияне пычратучы матдәләр белән пычрату, аларның рөхсәт ителгән чик концентрациясе балык хужалыгы эһәмиятендәге су объектларында билгеләнмәгән;

- зыянлы организмнарга каршы көрәш буенча авиация чараларын гамәлгә ашыру;

- транспорт чараларының хәрәкәте һәм тукталышы (махсус транспорт чараларыннан тыш), аларның юлларда хәрәкәтеннән һәм юлларда һәм каты япмалы махсус жиһазландырылган урыннарда тукталышларыннан тыш;

- автозаправка станцияләрен, ягулык-майлау материаллары складларын төзү һәм реконструкцияләү (автозаправка станцияләре, ягулык-майлау материаллары складлары портлар, эчке су юллары инфраструктурасы, шул исәптән кече үлчәмле суднолар тукталышы өчен базалар (корылмалар), федераль куркынычсызлык хезмәте органнары объектлары территорияләрендә урнаштырылган очрактардан тыш), транспорт чараларын техник карау һәм ремонтлау өчен кулланыла торган техник хезмәт күрсәтү станцияләре, транспорт чараларын юуны гамәлгә ашыру;

- пестицидлар һәм агрохимикатлар саклау (агрохимикатларны яр буе саклау полосалары чикләреннән тыш диңгез портлары территорияләрендәге махсус саклагычларда саклаудан тыш), пестицидлар һәм агрохимикатлар куллану;

- агынты, шул исәптән дренаж суларын агызу;

- гомуми таралган файдалы казылмаларны разведкалау һәм чыгару (эгәр гомуми таралган файдалы казылмаларны разведкалау һәм чыгару файдалы казылмаларның башка төрләрен разведкалауны һәм чыгаруны гамәлгә ашыручы жир асты байлыктарыннан файдаланучылар

тарафыннан "Жир асты байлыктары турында" 1992 елның 21 февралендәге N 2395-І РФ Законының 19.1 маддәсе нигезендә расланган техник проект нигезендә тау биләмәләренең жир асты байлыктары һәм (яисә) геологик бүлеп бирүләренең жир асты байлыктары турындагы РФ законнары нигезендә бирелгән чикләрдә гамәлгә ашыру очрактарыннан тыш).

Су саклау зоналары чикләрендә хужалык һәм башка объектларны проектлау, төзү, реконструкцияләү, файдалануга тапшыру, файдалану, мондый объектларны су объектларын су законнары һәм әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге законнар нигезендә пычранудан, тыгылудан, ләм утырудан һәм су бетүдән саклауны тәмин итүче корылмалар белән жиһазландыру шартларында рөхсәт ителә. Су объекттын пычранудан, тыгылудан, ләм утырудан һәм су бетүдән саклауны тәмин итүче корылманың төрөн сайлау әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендә закон нигезендә билгеләнгән пычраткыч матдәләр, башка матдәләр һәм микроорганизмнарны рөхсәт ителгән ташлау нормативларын үтәү кирәклеген исәпкә алып башкарыла.

Су объектларын пычранудан, тыгылудан, ләм басудан һәм суның бетүеннән саклауны тәмин итүче корылмалар дип түбәндәгеләр аңлашыла:

- үзәкләштерелгән су чыгару системалары (канализацияләр), явым-төшем суларын агызу өчен үзәкләштерелгән су чыгару системалары;

- агынты суларны үзәкләштерелгән су агызу системаларына (шул исәптән яңгыр, эрегән, инфильтрация, су сибү һәм дренаж суларын) агызу өчен корылмалар һәм системалар, әгәр алар мондый суларны кабул итү өчен билгеләнгән булса;

- агынты суларны (шул исәптән яңгыр сулары, кар сулары, инфильтрацион, су сиптерү сулары һәм дренаж сулары) чистарту өчен локаль чистарту корылмалары, аларны әйләнә-тирә мохитне саклау һәм Су Кодексы өлкәсендәге закон таләпләренә туры китереп билгеләнгән нормативлардан чыгып чистартуны тәмин итә;

- житештерү һәм куллану калдыктарын жыю өчен корылмалар, шулай ук агынты суларны (шул исәптән яңгыр сулары, кар сулары, инфильтрацион, су сиптерү сулары һәм дренаж сулары) су үткәрми торган материаллардан эшләнгән кабул итүчеләргә агызу өчен корылмалар һәм системалар;

- су объектларын һәм аларга якин территорияләренә нефть һәм нефть продуктлары ташудан һәм әйләнә-тирә мохиткә башка тискәре йогынтыдан саклауны тәмин итүче корылмалар.

Су саклау зоналары чикләрендә урнаштырылган һәм агынты суларны чистарту өчен корылмалар белән жиһазландырылмаган, аларны шундый корылмалар белән жиһазландырганчы һәм (яки) РФ Су кодексының 65 статьясының 16 өлешендәге 1 пункттында күрсәтелгән системаларга тоташтырылганчы гражданныр тарафыннан үз ихтыяжлары өчен бакчачылык яки яшелчәлек алып бару территорияләренә карата су үткәрми торган материаллардан эшләнгән кабул итүчеләренә куллану рөхсәт ителә, пычраткыч матдәләр, башка матдәләр һәм микроорганизмнар әйләнә-тирә мохиткә кермәсен өчен.

Яр буе саклау полосасының киңлеге су объектының яр авышлыгына бәйле рәвештә билгеләнә һәм кире авышлык өчен 30 м яки 0°, 3° кадәр авышлык өчен 40 м һәм 3° һәм аннан да күбрәк авышлык өчен 50 м тәшкил итә.

Елга башыннан алып тамагына кадәр 10 км дан да кимрәк озынлыктагы елга, инеш өчен су саклау зонасы яр буе саклау полосасы белән туры килә. Елга, инеш чыганакалары өчен су саклау зонасының радиусы илле метр күләмендә билгеләнә.

Яр буе саклау полосалары чикләрендә су саклау зонасы өчен билгеләнгән чикләүләр белән бергә тыела:

- жирләренә эшкәртү;
- юыла торган грунтларның өемнәрен урнаштыру;
- авыл хужалыгы хайваннарын көтү һәм алар өчен жәйге лагерьлар, ванналар оештыру.

Гомуми файдаланудагы су объектының яр буе (су объекты чикләре) буйлап гомуми файдалану өчен билгеләнгән яр буе полосасы урнаштырыла.

Гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосасының киңлеге 20 метр тәшкил итә, каналларның яр буе полосасыннан тыш, шулай ук елгалар һәм инешләр, аларның озынлыгы чыганактан тамагына кадәр 10 километрдан артмый. Чишмә башынан тамагына кадәр озынлыгы ун километрдан артмаган каналларның, шулай ук елгаларның һәм инешләренең яр буе киңлеге 5 метр тәшкил итә. Шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында 5 метр киңлектәге яр буйлары күрсәтелми.

Һәр граждaн (механик транспорт чараларын кулланмыйча) гомуми файдаланудагы су объектларының яр бие полосасыннан алар янында хэрэкет итү һәм булу өчен, шул исэптэн һэвэскэр балык тоту һәм йөзүче чараларны причалга утырту өчен файдаланырга хокуклы.

Яр бие чиклэрэндэ жир участокларын хосусыйлаштыру тыела.

#### **29.4. Газ бүлү челтэрлэрэнэң саклау зоналары**

Россия Федерациясе Хөкүмэтенэң 20.11.2000 елгы №878 "Газ бүлү челтэрлэрэн саклау кагыйдэлэрэн раслау турында" карарына ярашлы рэвештэ газ бүлү челтэрлэрэ өчен түбэндэгэ саклау зоналары билгелэнэ:

а) тышкы газүткэргечлэр трассалары буйлап - газүткэргечнэң һэр ягыннан 2 метр ераклыкта үтэ торган шартлы линиялэр белэн чиклэнгэн территория рэвешэндэ;

б) жир асты газүткэргечлэрэ трассалары буйлап полиэтилен торбалардан бакыр чыбык кулланганда газүткэргеч трассасын билгелэу өчен - чыбык ягыннан газүткэргечтэн 3 метр һәм каршы яктан 2 метр ераклыкта уза торган шартлы линиялэр белэн чиклэнгэн территория рэвешэндэ;

в) тышкы газүткэргечлэр трассалары буйлап мэнге тунган туфракта торба материалына карамастан - газүткэргечнэң һэр ягыннан 10 метр ераклыкта шартлы линиялэр белэн чиклэнгэн территория рэвешэндэ;

г) аерым торган газ көйлэүче пунктлар тирэсэндэ - бу объектлар чиклэрэннэн 10 метр ераклыкта үткэрелгэн ябык сызык белэн чиклэнгэн территория рэвешэндэ. Биналарга янэшэ төзелгэн газ көйлэу пунктлары өчен саклау зонасы регламентташтырылмаган;

д) газүткэргечлэрнэң су асты юллары буйлап суднолар йөрү һәм агызу елгалары, күллэр, сусаклагычлар, каналлар аша - газүткэргечнэң һэр ягыннан 100 м ераклыктагы параллель ясылыклар арасында ябык су өслегеннэн су төбөнэ кадэр су киңлегэ участогы рэвешэндэ;

е) урманнар һәм агач-куаклык үсемлеклэрэ буенча уза торган поселокара газүткэргечлэр трассалары буйлап - 6 метр киңлектэгэ аралык рэвешэндэ, газүткэргечнэң һэр ягыннан 3 метр. Газүткэргечлэрнэң жир өсте участоклары өчен агачлардан торба үткэргечкэ кадэр аралык газүткэргечнэң бөтен эксплуатация срогы дэвамында агачларның биелегеннэн ким булмаска тиеш.

Газ бүлү челтэрлэрэнэң саклау зоналарына кергэн жир участокларына, аларның зарарлануын яки аларның нормаль эксплуатация шартларын бозуны кисэту максатыннан түбэндэгелэр тыела торган чиклэүлэр (йөклэүлэр) куела:

а) тораг-гражданлык һәм житештерү объектларын төзү;

б) күперлэрне, коллекторларны, автомобиль һәм тимер юлларны, аларда урнашкан газ бүлү челтэрлэрэн, элегэ газүткэргечлэрне эксплуатация оешмалары белэн килешү буенча алдан чыгармастан, сүтэргэ һәм реконструкциялэргэ;

в) газ бүлү челтэрлэрэн жимерелүдэн саклаучы яр ныгыту корылмаларын, су үткэрү жайланмаларын, жир һәм башка корылмаларны жимерэргэ;

г) газ бүлү челтэрлэрэнэң таныклык билгелэрэн, контроль-үлчэу пунктларын һәм башка жайланмаларын күчэрэргэ, зарарларга, күмэргэ һәм юк итэргэ;

д) чүплеклэр һәм складлар төзү, кислоталар, тозлар, селте һәм башка химик актив матдэлэр эремэлэрэн түгү;

е) саклау зоналарын тотып алу һәм киртэлэу, эксплуатация оешмалары персоналының газ бүлү челтэрлэрэнэ керүенэ комачаулау, газ бүлү челтэрлэрэнэ хезмэт күрсэту һәм зыянны бетерү;

ж) ут кабызу һәм ут чыганакларын урнаштыру;

з) базны казырга, авыл хужалыгы һәм мелиорация кораллары һәм механизмнары белэн 0,3 метрдан артык тирэнлеккэ туфракны казырга һәм эшкэртергэ;

и) газ көйлэүче пунктларның, катод һәм дренаж саклау станциялэрэнэң, жир асты коеларының капкаларын һәм ишеклэрэн ачу, элемтэ чараларын, яктыртуны һәм телемеханика системаларын электр белэн тээмин итүне эшлэтеп жибэрү яки сүндерү;

к) чит айберлэрне, баскычларны терэклэргэ һәм жир өстендэгэ газүткэргечлэргэ, газ бүлү челтэрлэрэнэң коймаларына һәм биналарына ташларга, куярга һәм бэйлэргэ, аларга менэргэ;

л) газ бүлү челтэрлэрэнэ үз белдегэн белэн тоташырга.

Югарыда күрсэтелгэн чиклэүлэргэ керми торган һәм жир горизонтын бозу һәм туфракны 0,3 метрдан артык тирэнлеккэ эшкэртү белэн бэйле булмаган урман хужалыгы, авыл хужалыгы

һәм башка эшләр газ бүлү чөлтәренең саклау зонасында жир кишәрлекләренең милекчеләре, хужалары яки кулланучылары тарафыннан эксплуатация оешмасына эш башланганчы ким дигәндә 3 эш көне алдан язмача хәбәр итү шарты белән башкарыла. Элеккеге пунктларда каралмаган газ бүлү чөлтәләренең саклау зоналарында жир участогы өслеген бозу һәм туфракны 0,3 метрдан артык тирәнлеккә эшкәртү белән хужалык эшчәнлегенә газ бүлү чөлтәләрен эксплуатацияләү оешмасының язмача рөхсәте нигезендә башкарыла.

### **29.5. Электр чөлтәре хужалыгы объектларының саклау зоналары**

Электр чөлтәре хужалыгы объектларының саклау зоналары Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Электр чөлтәре хужалыгы объектларының саклау зоналарын билгеләү тәртибе һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен куллануның аерым шартлары турында» 24.02.2009 ел, № 160 карарына ярашлы рәвештә гамәлдәге линияләренең һәм электр чөлтәре хужалыгы корылмаларының саклануын тәмин итү өчен билгеләнә.

Электр тапшыруның һава линияләре буйлап саклау зоналары жир участогы һәм һава киңлегенә өслегенә бер өлеш рәвешендә урнаштырыла (электр тапшыруның һава линияләре терәккәләренә биеклегенә туры килгән биеклеккә), ул электр тапшыру линиясенә ике ягында да читтән торып торган параллель вертикаль яссылыклар белән чикләнә, алар киләсе ераклыкта читкә тайпылмыйча урнашкан:

- 1 кВ дан - 2 м;
- 1 дән 20 кВ га кадәр - 10 м;
- 35 кВ - 15 м;
- 110 кВ - 20 м;
- 150, 220 кВ – 25 м;
- 300, 500 кВ – 30 м;
- 750 кВ - 40 м;
- 1150 кВ - 55 м.

Жир асты кабель электр тапшыру линияләре буйлап саклау зонасы жир астындагы жир участогы өслегенә бер өлеш рәвешендә урнаштырыла (кабель электр тапшыру линияләре салу тирәнлегенә туры килгән тирәнлеккә), ул электр тапшыру линиясенә ике ягында да читтән торган кабельләрдән 1 метр ераклыкта урнашкан параллель вертикаль яссылыклар белән чикләнә.

Саклау зоналарында электр чөлтәре хужалыгы объектларының куркынычсыз эшен бозарга, шул исәптән аларны зарарлауга яки юк итүгә китерергә һәм (яки) гражданның тормышына, сәламәтлегенә һәм физик яки юридик затларның мөлкәтенә зыян китерергә, шулай ук экологик зыян китерергә һәм янгынар чыгуга китерергә мөмкин булган теләсә нинди гамәлләр башкару тыела. Аерым алганда, тыела:

- электр чөлтәре хужалыгы объектларына керү өчен булдырылган юллар һәм подъездлар чикләрендә теләсә нинди объектларны һәм предметларны (материалларны) урнаштырырга, шулай ук электр чөлтәре хужалыгы объектларына керү өчен кирәкле юллар һәм подъездлар булдырмастан, теләсә нинди эшләр башкарырга һәм корылмалар төзәргә;

- чүплекләргә урнаштыру;

- сугу механизмнары белән эшләр башкарырга, 5 тоннадан артык авырлыктагы авырлыктарны төшерергә, ачы һәм коррозияле матдәләргә һәм ягулык-майлау материалларын (жир асты кабель электр тапшыру линияләренә саклау зоналарында) ташларга һәм агызырга.

1000 Вольттан артык көчәнешле электр чөлтәре хужалыгы объектларының саклау зоналарында шулай ук тыела:

- теләсә нинди, шул исәптән ягулык-майлау материаллары саклагычларын жыярга яки урнаштырырга;

- балалар һәм спорт майданчыкларын, стадионнары, базарларны, сәүдә нокталарын, кыр станнарын, терлекләр өчен загоннары, гаражларны һәм машина һәм механизмнарның барлык төрләре торы урыннарын урнаштырырга, рөхсәт ителгән тәртиптә эшләргә башкару белән шөгыйльләнмәгән кешеләргә күпләп жыелуы белән бәйле теләсә нинди чаралар үткәргә (һава электр тапшыру линияләренә саклау зоналарында);

Саклау зоналары чикләрендә чөлтәр оешмасы язма рөхсәтнән башка тыела:

- биналар һәм корылмалар төзү, капитал ремонтлау, реконструкцияләү яки сүтү;



- тау, шартлату, мелиорация эшлэре, шул исәптән жирләрне вакытлыча су басу белән бәйле;
- агачлар һәм куаклар утырту һәм кисү;
- юл өслегеннән йөк белән яки йөксез 4,5 метрдан артык гомуми биеклеккә ия булган машиналар һәм механизмнар йөреше (һава электр тапшыру линияләренен саклау зоналарында);
- биеклегә 4 метрдан артык булган авыл хужалыгы машиналары һәм жиһазлары кулланып, кыр авыл хужалыгы эшлэре.

## **29.6. Элемтә линияләрен һәм корылмаларын саклау зоналары**

Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 09.06.1995 елгы №578 «Россия Федерациясе элемтә линияләрен һәм корылмаларын саклау кагыйдәләрен раслау турында» карарына (алга таба - Карар) ярашлы рәвештә, махсус куллану шартлары булган саклау зоналары билгеләнә:

- жир асты кабельләре һәм һава элемтәсе линияләре һәм урмансыз участокларда торак пунктлардан читтә урнашкан радиофикация линияләре өчен, - бу линияләр буенча жир участкалары рәвешендә, жир асты элемтә кабеле трассасыннан яки һава элемтәсе линияләренен һәм радиофикация линияләренен чик чыбыкларынан һәр яктан 2 метрдан да ким булмаган ераклыктагы параллель туры юллар белән билгеләнә;

- диңгез кабель элемтә линияләре өчен һәм су юлы һәм агызу елгалары, күлләр, сусаклагычлар һәм каналлар (арыклар) аша үткәндә элемтә кабеле өчен - су өслегеннән су төбенә кадәр су киңлегенен барлык тирәнлегә буенча участкалары рәвешендә, һәр яктан диңгез кабеле трассасыннан 0,25 диңгез миленә яки елга, күл, сусаклагычлар һәм каналлар (арыклар) аша үткәндә кабель трассасыннан һәр яктан 100 метрга ерак булган параллель яссылыклар белән билгеләнә;

- жир өстендәге һәм жир астындагы хезмәт күрсәтәлми торган көчәйтү һәм регенерация пунктлары өчен кабель элемтә линияләрендә - көчәйтү һәм регенерация пунктларын урнаштыру үзегеннән яки аларның жимерелү чигеннән 3 метрдан да ким булмаган һәм жир белән тоташтыру контурларынан 2 метрдан да ким булмаган күләмдә булган ябык линия белән билгеләнгән жир участкалары рәвешендә.

Юридик яки физик затныкы булган жир кишәрлегендә элемтә линиясе яки радиофикация линиясе саклау зонасында туфракны ачу белән бәйле барлык төр эшләрне башкаруга заказчы (төзүче) әлегә элемтә линиясе яки радиофикация линиясе карамагында булган предприятиедән язма ризалык алырга тиеш.

Элемтә линияләре һәм радиофикация линияләре трассаларындагы саклау зоналарының жир мәйданы юридик һәм физик затлар тарафыннан Россия Федерациясе жир законнары нигезендә, карар белән билгеләнгән һәм элемтә линияләренен һәм радиофикация линияләренен саклануын тәмин итүче чикләүләрне исәпкә алып кулланыла.

Элемтә линияләре һәм радиофикация линияләре булган предприятиеләргә саклау зоналарында рөхсәт ителә:

а) жир милекчеләре (жир хужалары, жирдән файдаланучылар, арендаторлар) белән килешенгән шартларда элемтә линияләрен һәм радиофикация линияләрен эксплуатацияләү өчен кирәкле юлларны, подъездларны, күперләрне һәм башка корылмаларны үз хисабына төзү, алар әлегә предприятиеләргә элемтә корылмаларын эксплуатацияләү өчен шартлар булдырудан баш тартырга хокукы түгел;

б) элемтә линияләрен һәм радиофикация линияләрен ремонтлау өчен чокырлар, траншеяләр һәм котлованнар казу алга таба аларны күмү белән;

в) аерым агачларны урман массивлары аша үткән элемтә линияләрендә һәм радиофикация линияләрендә, әлегә линияләр трассаларына яқын урыннарда аварияләр вакытында кисү, аннары билгеләнгән тәртиптә урман кисү билетлары (ордерлар) бирү һәм кисү урыннарын кисү калдыкларынан чистарту.

Саклау зоналары чикләрендә язма ризалык һәм элемтә линияләрен яки радиофикация линияләрен эксплуатацияләүче предприятиеләр вәкилләре булмаса, тыела:

а) һәртөрле төзелеш, монтаж һәм шартлату эшләр, туфракны жир казу механизмнары белән планлаштыруны (күл барханнары зоналарынан тыш) һәм жир эшләр (0,3 метрдан артык булмаган тирәнлеккә сукалауны исәпкә алмаганда) башкарырга;

б) скважины борлау, шурфлау, туфрак пробалары алу, шартлату эшләре белән бәйлә геологик-съемка, эзләү, геодезия һәм башка эзләнү эшләрен башкарырга;

в) агачлар утырту, кыр станоклары урнаштыру, терлекләр тоту, материаллар, азык һәм ашламалар жыю, учаклар яндыру, ату урыннары оештыру;

г) автотранспорт, трактор һәм механизмнарның юлларын һәм тукталышларын оештыру, һава элемент линияләре һәм радиофикация линияләре чыбыклары астында габаритсыз йөкләр ташу, каналлар (арыклар) төзү, киртәләр һәм башка киртәләр төзү;

д) суднолар, баржалар һәм йөзүче краннар өчен причаллар төзү, йөкләү-бушату, су асты-техник, тирәнәйтү һәм жир сукалуу эшләре башкару, балык тоту участкалары бүлөп бирү, балык, башка су хайваннары, шулай ук су үсемлекләрен су асты жайланмалары белән тоту, су эчертү урыннары оештыру, боз чабу һәм эзерләүне оештыру. Судноларга һәм башка йөзүче чараларга якорь ташлау, аерым якорьлар, чылбырлар, лотлар, волокушалар һәм траллар белән үтү тыела;

е) электр тапшыру линияләрен, радиостанцияләрен һәм электромагнит энергиясен таратучы һәм элемент линиясенә һәм радиофикация линиясенә куркыныч йогынты ясаучы башка объектларны төзү һәм реконструкцияләү;

ж) жир асты коммуникацияләрен һәм коррозияне жир асты кабель элемент линияләрен исәпкә алмыйча сакларга.

Элемент линияләренә һәм радиофикация линияләренә нормаль эшен боза алган һәртөрле гамәлләр башкару тыела, аерым алганда:

а) биналарны һәм күперләренә сүтү һәм реконструкцияләү, элемент кабельләре салынган, һава элемент линияләре һәм радиофикация линияләре баганалары урнаштырылган, радиореле станцияләренә техник корылмалары, кабель тартмалары һәм бүлү тартмалары урнаштырылган коллекторларны, метрополитен туннельләрен һәм тимер юлларны үзгәртеп кору, заказчылар (төзүчеләр) элемент линияләрен һәм корылмаларын, радиофикация линияләрен һәм корылмаларын әлеге линияләр һәм корылмалар карамагында булган предприятиеләр белән килешү буенча алдан алып чыкмыйча;

б) жир асты кабель элемент линияләре трассаларын күмеп куярга, бу трассаларда вакытлыча складлар, химик актив матдәләр агымы һәм сәнәгать, көнкүреш һәм башка калдыклар чүплекләре урнаштырырга, үлчәү, сигнал, кисәтү билгеләре һәм телефон коеларын ватарга;

в) хезмәт күрсәтелмәгән көчәйтү һәм регенерация пунктларының (жир өстендәге һәм жир астындагы) һәм радиореле станцияләренә, телефон канализациясенә кабель коеларының, бүлү шкафларының һәм кабель тартмаларының ишекләрен һәм люкларын ачарга, шулай ук элемент линияләренә (бу линияләренә хезмәтләндерүче кешеләрдән тыш) тоташтырга;

г) техник персоналның аларга иреккә керүенә комачаулап, элемент линияләре трассаларын әйләндереп алу;

д) элемент хезмәтләреннән файдалану максатыннан абонент телефон линиясенә һәм радиофикация линиясенә үз белдегә белән тоташтырга;

е) элемент һәм радиофикация корылмаларына зыян китерергә мөмкин булган башка гамәлләр башкарырга (һава элемент линияләренә терәкләренә һәм арматурасына зыян китерергә, чыбыкларны өзәргә, аларга чит әйберләр ыргытырга һәм башкалар).

## **29.7. Предприятиеләренә, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-күзәтү зоналары**

Торак пункт территориясендә агросәнәгать комплексы объектлары, зиратлар, агач эшкәртү комплексы урнашкан, алар өчен санитар-күзәтү зоналары урнаштырылырга тиеш.

Күрсәтелгән объектлар өчен санитар-күзәтү зоналарының зурлыгы һәм чикләре билгеләнмәгән. Шуңа күрә шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында бу объектларның санитар-күзәтү зоналары чикләре күрсәтелмәгән.

Күрсәтелгән объектларның санитар-күзәтү зоналарының Россия Федерациясе Баш дәүләт санитар табибының 2007 елның 25 сентябрендәге №74 карары белән расланган санитар-эпидемиологик кагыйдәләр һәм СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 «Предприятиеләренә, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-саклау зоналары һәм санитар классификациясе» нормативлары белән билгеләнгән санитар - күзәтү зоналарының ориентир чикләре жирлекнең генераль планын нигезләү буенча материаллар составына керүче территориянең аерым шартлары булган зоналар чикләре картасында күрсәтелгән (булган позиция). Санитар-саклау зоналарының якинча чикләре

мәгълүмати-белешмә характерда һәм гамәлдәге федераль законнарға ярашлы рәвештә әлеге чикләрдә урнашкан жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләүне билгеләү өлешендә юридик көчкә ия түгел.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенә «Санитар-саклау зоналары чикләрендә урнашкан санитар-саклау зоналарын билгеләү һәм жир кишәрлекләреннән файдалану кагыйдәләрен раслау турында» 2018 елның 3 мартындагы №222 карарына һәм 2018 елның 3 августындагы №342-ФЗ Федераль законның 36, 37 статьялары нигезләмәләренә ярашлы рәвештә, санитар-саклау зоналары кеше яшәгән мохиткә химик, физик, биологик йогынты чыганагы булган гамәлдәге, төзелешкә планлаштырыла торган, реконструкцияләнгән торган капитал төзелеш объектларына карата билгеләнә (алга таба - объектлар), санитар-эпидемиологик таләпләрдән артык химик, физик һәм (яки) биологик тәэсир объектлары контурларыннан формалашкан очракта.

Санитар-яклау зоналары билгеләнергә тиешле капитал төзелеш объектларының хокук ияләре атмосфера һавасын, объект контуры артында атмосфера һавасына физик һәм (яисә) биологик йогынты дәрәжәсен тикшерергә (үлчәргә) һәм кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлегә өлкәсендә күзәтчелек буенча Федераль хезмәткә (аның территориаль органнарына) санитар-яклау зонасын билгеләү турында гаризаны кирәкле документлар кушып тапшырырга тиеш.

Санитар-күзәтү зонасын булдыру, үзгәртү яки юкка чыгару турында карарны кабул итәләр:

- Кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлегә өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәт - санитар классификациягә ярашлы рәвештә I һәм II куркыныч класслы объектларга карата, шулай ук санитар классификациягә кертелмәгән объектларга карата;

- Кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлегә өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәтнең территориаль органнары - санитар классификациягә ярашлы рәвештә III - V куркынычлык классы объектларына карата.

Санитар-күзәтү зонасы һәм аның чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен куллануны чикләүләр мондый зона турында мәгълүмат Бердәм дәүләт күчәмсез милек реестрына кертелгән көннән бирле билгеләнгән дип санала.

Санитар-күзәтү зонасы чикләрендә жир участкаларын түбәндәге максатларда куллану рөхсәт ителми:

- торак төзелешне, мәгариф һәм медицина билгеләнешендәге объектларны, ачык типтагы спорт корылмаларын, балаларның ял итү һәм аларны сәламәтләндерү оешмаларын, рекреацион билгеләнештәге һәм бакчачылык алып бару өчен зоналарны урнаштыру;

- дарулар житештерү һәм саклау, сәнәгатьнең азык-төлек тармаклары объектларын, азык-төлек чималы һәм азык-төлек продукциясенә күпләп сату складларын, эчәр су әзерләү һәм саклау өчен суүткәргеч корылмалары комплексларын, химик, физик һәм (яки) санитар-күзәтү зонасы билгеләнгән объектның химик, физик һәм (яки) биологик тәэсире мондый чараларның, чималның, суның һәм продукциянең аларга билгеләнгән таләпләр нигезендә сыйфатын һәм куркынычсызлыгын бозуга китерсә, азык-төлек продукциясе буларак куллану өчен билгеләнгән авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкәртү максатларында жир кишәрлекләрен куллану өчен объектлар урнаштыру.

## 29.8. Саклау зоналары һәм магистраль үткәргечләрдән минималь ераклык зоналары

Россия гадәттән тыш хәлләр министрлығының 17.06.2015 №302 «Нефть һәм газ ятмаларын төзекләндерү. Янгын куркынычсызлыгы таләпләре» кагыйдәләре жыентыгын раслау турында» боерыгына ярашлы рәвештә нефть, газ һәм конденсат транспортының промысел торбаүткәргече майданнардан алып магистраль торбаүткәргечләргә кадәр (яки эзерлекнең башка майданчыкларына кадәр) керә. Минималь рөхсәт ителгән ераклык зонасы СП 284.1325800.2016 «Нефть һәм газ өчен промысел үткәргечләре. Эшләрне проектлау һәм житештерү» кагыйдәләре нигезендә билгеләнә.

Торба үткәргечләрнең зарарлану мөмкинлеген булдырмас өчен (аларны теләсә нинди төрдә жәю вакытында) саклау зоналары урнаштырыла. Торба үткәргечләрнең саклау зонасы күләме магистраль торба үткәргечләрнең саклау кагыйдәләре белән билгеләнә (утв. Россия Дәүләт Гортехнадзориның 22.04.1992 ел №9 карары белән расланган) һәм 25 м тәшкил итә. Торба үткәргечләрнең саклау зоналарына кергән жир участкалары жирдән файдаланучылардан алынмый һәм алар тарафыннан югарыда күрсәтелгән нормативларны мәжбүри үтәп, авыл хужалыгы һәм башка эшләрне башкару өчен кулланыла.

Россия Дәүләт Гортехнадзориның 22.04.1992 №9 карары белән расланган магистраль торба үткәргечләрне саклау кагыйдәләренә ярашлы рәвештә, магистраль торба үткәргечләрнең саклау зоналарында тыела:

- таныклык һәм сигнал билгеләрен, контроль-үлчәү пунктларын күчерү, күмү һәм вату;
- хезмәт күрсәтелмәгән кабель элементәсе көчәйтү пунктларының, линия арматурасы узелларының, катод һәм дренаж саклау станцияләренен, линия һәм күзәтү коеларының һәм башка линия жайланмаларының капкаларын, капкачларын һәм ишекләрен ачу, краннарны һәм йозакларны ачу һәм ябу, элемент чараларын, энергия белән тәэмин итүне һәм торба үткәргечләрнең телемеханикасын сүндерү яки эшләтеп жиберү;
- чүплекләр оештыру, кислота, тоз һәм селте эремәләрен агызу;
- ярны ныгыту корылмаларын, су үткөрү жайланмаларын, торба үткәргечләрне жимерелүдән, ә янәшәдәге территорияне һәм тирә - як жирлекне ташыла торган продукциянең аварияле агызылуынан саклаучы жир һәм башка корылмаларны жимерергә;
- ут кабызу һәм ачык яки ябык ут чыганакларын урнаштыру;
- саклау зоналарын коймаларга яки киртәләргә, торба үткәргеч һәм аның объектларын эксплуатацияләүче оешмаларга яки алар тарафыннан торба үткәргечләргә һәм аларның объектларына хезмәт күрсәтү һәм ремонтлау буенча эшләрне башкаруда вәкаләтле оешмаларга комачауларга, аларда барлыкка килгән аварияләр, катастрофалар нәтижәләрен бетерүгә комачауларга.

Торба үткәргечләрнең саклау зоналарында торба үткәргеч транспорты предприятиеләре белән килешмичә түбәндәгеләр тыела:

- теләсә нинди биналар һәм корылмалар төзү,
- агачлар һәм куаклар утырту, салам жыю, ат бәйләү урыны урнаштыру, терлек асрау, балык тоту участкалары бүлеп бирү, балык, шулай ук су хайваннарын тотуны һәм су үсемлекләре табуны башкару, су эчертү урыннарын оештыру, боз чабуны һәм эзерләүне башкару;
- үткәргеч трассалары аша юллар һәм кичүләр төзү,
- автомобиль транспорты, тракторлар һәм механизмнар тукталышларын оештыру,
- бакчалар һәм яшелчә бакчалары урнаштырырга;
- мелиорацияле жир эшләре башкару, сугару һәм киптерү системаларын төзү;
- ачык һәм жир асты, тау, төзелеш, монтаж һәм шартлату эшләре, туфракны планлаштыруны башкарырга һ.б.;
- скважиналар, шурфлар төзү һәм туфрак пробалары (туфрак үрнәкләреннән тыш) алу белән бәйлә геологик-съемка, геологик-разведка, эзләү, геодезия һ.б. эзләнү эшләрен башкарырга.

СП 36.13330.2012 СНиП 2.05.06-85\*. Магистраль үткәргечләр» һәм СП 284.1325800.2016 «Нефть һәм газ өчен промысел үткәргечләре. Эшләрне проектлау һәм житештерү кагыйдәләре» нигезендә үткәргечләргә кадәр минималь ераклык зоналарында түбәндәгеләрне урнаштыру рөхсәт ителми:

- торак пунктлар;
- дача йортлары белән коллектив бакчалар;
- аерым сәнәгать һәм авыл хужалыгы предприятиеләре;

- кош фабрикалары, теплица комбинаты һәм хужалыклары;
- файдалы казылмалар эшкәртү карьерлары;
- гаражлар һәм автомобильләр өчен ачык парковкалар;
- халык күпләп жыела торган аерым биналар (мәктәпләр, хастаханәләр, балалар бакчалары, вокзаллар һ.б.);
- тимер юл станцияләре; аэропортлар; елга портлары һәм пристаньнар; гидро -, электр станцияләре; I-IV класслы елга транспортының гидротехник корылмалары;
- чистарту корылмалары һәм суүткәргеч насос станцияләре;
- 1000 м3 артык саклау күләме булган жиңел янучы һәм янучы сыеклыклар һәм газлар складлары; автозаправка станцияләре һ.б.

### **33. 30 статья. Аеруча саклана торган табигый территорияләр чикләрендә жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләү**

Аеруча саклана торган табигый территорияләр чикләрендә жир участокларын һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләүләр 1995 елның 14 мартындагы №33-ФЗ «Аеруча саклана торган табигый территорияләр турында» гы федераль закон нигезендә регламентташтырыла.

«Ульяновка авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясендә төбәк әһәмиятендәге табигый һәйкәле «Олы Сельчә елгасы» урнашкан, ул ТР Министрлар Кабинетының 29.03.2019 №237 карары белән билгеләнгән.

### **34. 31 статья. Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләү**

Мәдәни мирас объектларын саклау «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният һәйкәлләре) турында» 25.06.2002 ел, № 73-ФЗ Федераль закон, «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында» 01.04.2005 ел, № 60-ТРЗ Татарстан Республикасы Законы таләпләре, башка норматив хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Мәдәни мирас объектларын саклау зоналары мәдәни мирас объектларын саклауны тәмин итү максатыннан билгеләнә.

Саклау зоналары чикләре мәдәни мирас объектларын саклау зоналары проекты белән билгеләнә, ул текст формасында һәм карталар (схемалар) рәвешендә документация булып тора, анда проектлана торган зоналар чикләре һәм күрсәтелгән зоналарда урнашкан мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре тасвирлана, әлеге зоналар чикләрендә жирләрне куллану режимнары һәм шәһәр төзелеше регламентлары проектлары бар.

Саклау зоналары проектларын эшләү, саклау зоналары чикләрендә территориядән файдалану режимнарын билгеләү Россия Федерациясе Хөкүмәтенен «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларын (тарих һәм мәдәният һәйкәлләрен) саклау зоналары турында нигезләмәне раслау хакында» 12.09.2015 № 972 карары, «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында» 01.04.2005 ел № 60-ТРЗ Татарстан Республикасы Законы һәм башкалар белән жайга салына норматив хокукый актлар белән көйләнә.

«Ульяновка авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясенә карата мәдәни мирас объектларын саклау зоналарының расланган проектлары юк.

**XI БҮЛЕК. Территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тээмин ителүенең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре һәм халык өчен мондый объектларның территориаль керү мөмкинлегенең максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре**

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына ярашлы рәвештә, территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тээмин ителүенең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм шәһәр төзелеше регламенты составында күрсәтелгән объектларның халык өчен территориаль мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре шәһәр төзелеше регламенты билгеләнгән территориаль зона чикләрендә территориянең комплекслы үсеше буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру күздә тотылган очракта күрсәтелә.

Территорияне комплекслы үстерү буенча эшчәнлек алып баруны күздә тоткан территорияләр «Ульяновка авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенә чикләрендә билгеләнмәгән, шуңа бәйле рәвештә әлегә кагыйдәләр материалларында күрсәтелмәгән.